

1925 - 2015

χρόνια

Ιθνηιάτικη ηλεκτρονική έκδοση του Πανελλήνιου Σωματείου Θεάτρου Σκιών
Περίοδος Γ Τεύχος 94 Οκτώβριος 2015

1940

Ο Μεγάλος Δικτάτωρ

(The Great Dictator)

Τσάρλι Τσάπλιν

Νέα κυβέρνηση, νέος Υπουργός Πολιτισμού.

Κόπηκε, με «Μπαλτά», το συνενωμένο πρώην Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (κλπ.).

Το πέρα δώθε του Υπουργείου Πολιτισμού δεν είναι καινούριο. Μέσα στα χρόνια, ο Πολιτισμός βρέθηκε και με δικό του Υπουργείο και ως μέρος του Υπουργείου Παιδείας και ταίρι με τον Τουρισμό και με ουρά τον Αθλητισμό. Στην προηγούμενη κυβέρνηση Σύριζα, το Υπουργείο Πολιτισμού ανήκε στο Υπουργείο Παιδείας, ενώ στην καινούρια κυβέρνηση Σύριζα αυτονομείται ξανά και μαζί με τον Αθλητισμό συγκροτεί το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Αυτή δεν είναι η μόνη αλλαγή, αφού ο **Νίκος Ξυδάκης** αποχωρεί, από τη θέση που είχε, μέχρι πρότινος, ως Αναπληρωτής Υπουργός Πολιτισμού, και ως Υπουργός Πολιτισμού αναλαμβάνει ο **Αριστείδης Μπαλτάς**, πρώην Υπερυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Πολιτισμού.

Ιδρυτικός μέλος του Σύριζα, ο **Αριστείδης Μπαλτάς** είναι ομότιμος καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, πρόεδρος του Ινστιτούτου «Νίκος Πουλαντζάς» και, πλέον, βουλευτής του Σύριζα, ενώ υπήρξε ανάμεσα σε εκείνους, που υπέγραψαν την ιδρυτική διακήρυξη δημιουργίας του κόμματος. Γεννήθηκε το 1943, στην Κέρκυρα, και αφού σπούδασε μηχανολόγος ηλεκτρολόγος στο

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, έκανε μεταπτυχιακό και διδακτορικό στη Θεωρητική Φυσική, στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού. Ανακηρύχθηκε λέκτορας στον Τομέα Φυσικής του ΕΜΠ, το 1982, επίκουρος καθηγητής Φιλοσοφίας και Μεθοδολογίας της Φυσικής στο ίδιο Τμήμα, δύο χρόνια αργότερα, το 1992, αναπληρωτής καθηγητής και, το 2002, καθηγητής Φιλοσοφίας των Επιστημών.

ΕΚΔΟΤΗΣ: Πάνος Β. Καπετανίδης Τηλέφωνο: 210 46 16 664

Στο πλαίσιο των ερευνητικών ενδιαφερόντων του, ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την επιστημολογία του Λουί Αλτουσέρ, καθώς και με την αγγλοσαξονική φιλοσοφία της επιστήμης, ενώ ενδιαφέρθηκε, επίσης, για τη φιλοσοφία της επιστήμης, στο πλαίσιο μιας γενικότερης φιλοσοφικής θεώρησης του κόσμου και της γνώσης. Έχει τιμηθεί με το Κρατικό Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής, για το βιβλίο του «Αντικείμενα και Όψεις Εαυτού», ενώ, το 2010, του απονεμήθηκε το Βραβείο Εξαίρετης Πανεπιστημιακής Διδασκαλίας, στη μνήμη των Βασίλη Ξανθόπουλου-Στέφανου Πνευματικού.

Η επιλογή του Αριστείδη Μπαλτά, ως Υπουργού Πολιτισμού, δεν είναι άμοιρη ερωτήσεων, που γεννιούνται και από την, για πολλούς, αδικαιολόγητη, ταυτόχρονη μετακίνηση του Νίκου Ξυδάκη, ο οποίος μεταφέρεται στο Υπουργείο Εξωτερικών, ως Αναπληρωτής Υπουργός, αρμόδιος για Θέματα Ευρωπαϊκών Υποθέσεων.

Από τους Υπουργούς, που επικρίθηκαν, περισσότερο, στην προηγούμενη κυβέρνηση του Σύριζα, για το σχέδιο του νομοσχεδίου για την Παιδεία (που δεν ψηφίστηκε ποτέ), η μετακίνηση του Αριστείδη Μπαλτά στο Υπουργείο Πολιτισμού θεωρείται, από πολλούς, ως μια «τιμωρία» του ίδιου, αλλά και ως μια εκτόνωση στον τομέα της Παιδείας, που τώρα θα ξεκινήσει, φανταζόμαστε, από άλλες βάσεις με νέο Υπουργό τον Νίκο Φίλη. Ο Αριστείδης Μπαλτάς θα αναλάβει το Υπουργείο Πολιτισμού και μαζί όλα τα προβλήματα που μαστίζουν, εδώ και χρόνια, τον τομέα του Πολιτισμού, αλλά και όλα όσα συνεχίζουν να αθροίζονται από την έλλειψη πόρων, από την αναστάτωση, μετά τις αλλαγές ηγεσίας στο Εθνικό Θέατρο, στο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και σε άλλους νευραλγικούς τομείς του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού.

Αναμένοντας περισσότερες διευκρινίσεις για τη μετακίνηση του Νίκου Ξυδάκη (ο οποίος, κατά τη διάρκεια της θητείας του, απογοήτευσε σε σχέση με τις προσδοκίες, που είχε δημιουργήσει το όνομά του και η αξιολογη προϋπηρεσία του ως δημοσιογράφος, αφού εκτός του ότι δημιούργησε πολλές αντιπάθειες, χειρίστηκε, επιπόλαια, τα περισσότερα από τα θέματα, με τα οποία καταπιάστηκε και είμαστε σίγουροι ότι η διάσημη φράση του, περί «δραχμής», θα τον κυνηγάει, για πάντα), αλλά και για τη μετακίνηση του

Αριστείδη Μπαλτά, ευχόμαστε για άλλη μια φορά (με την ελπίδα, αυτήν τη φορά, να διαψευστούμε, πράγμα που, δυστυχώς, δεν έχει συμβεί, τα τελευταία χρόνια, σ' αυτό το θέμα), το Υπουργείο Πολιτισμού να αναλάβει, με σοβαρότητα, ταχείες δράσεις και αποφασιστικότητα, το βάρος των υποσχέσεων, που, ποτέ, δεν γίνονται πραγματικότητα και ενός πλήρους σχεδιασμού για την πολύπαθη σύγχρονη πολιτιστική εικόνα μιας χώρας, που συνεχίζει να αντιμετωπίζει τον Πολιτισμό ως... αναγκαίο κακό.

Ειδικά στα θέματα του κινηματογράφου, ελπίζουμε να μην δούμε, εκ νέου, αλλαγές σε συνθέσεις του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου, ώστε, επιτέλους, να αρχίσει να κινείται κάτι σε επίπεδο χρηματοδοτήσεων και σχεδιασμού για τη σύγχρονη κινηματογραφική παραγωγή, με καίριο ζήτημα, μετά την ψήφιση της συμφωνίας του Αυγούστου, την κατάργηση του ειδικού φόρου στα εισιτήρια των κινηματογράφων, που προοριζόταν υπέρ της κινηματογραφικής παραγωγής. Υπενθυμίζουμε ότι, στις προγραμματικές δηλώσεις του Σύριζα, αναφέρεται ρητά η δέσμευση για εγγραφή στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού ποσού ίσου με το ποσοστό του φόρου που αφαιρέθηκε από τα εισιτήρια του κινηματογράφου, το οποίο θα πηγαίνει σε ειδικό κωδικό, **υπέρ της Ελληνικής Κινηματογραφίας**.

Ακολουθούν αυτούσιες οι προγραμματικές δηλώσεις του Σύριζα, για τον Πολιτισμό, όπως φανταζόμαστε τις υιοθετεί και είναι έτοιμος να εφαρμόσει ο νέος Υπουργός Πολιτισμού:

Το προγραμματικό πλαίσιο του ΣΥΡΙΖΑ, για τον πολιτισμό, διέπεται από τις θεμελιώδεις αρχές ότι ο πολιτισμός είναι αυταξία και κοινό αγαθό. Αποτελεί πηγή γνώσης, αυτοσυνείδησης και διαπαιδαγώγησης, για τους πολίτες, εργαλείο, για την καταπολέμηση κοινωνικών ανισοτήτων και διακρίσεων και για τον εμπλουτισμό της καθημερινής ζωής. Ταυτοχρόνως όμως, συνιστά και πηγή παραγωγής πλούτου και θέσεων εργασίας, μέγα ζητούμενο σε μια περίοδο βαθιάς οικονομικής κρίσης.

Τρεις είναι οι βασικοί άξονες, πάνω στους οποίους κινήθηκε η κυβέρνηση και αναπτύσσεται το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ για τον Πολιτισμό:

• **Αξιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς ως δημόσιου αγαθού.**

• **Εξυγίανση, αναμόρφωση και εκδημοκρατισμός των εποπτευόμενων φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού, που αφορούν το σύγχρονο πολιτισμό.**

• **Υποστήριξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας, με κάθε πρόσφορο μέσο.**

Η πρώτη κυβέρνηση της Αριστεράς:

Στις παραπάνω κατευθύνσεις, τους προηγούμενους μήνες, δρομολογήθηκαν τα ακόλουθα:

• Ριζική αναμόρφωση του Οργανισμού και του θεσμικού πλαισίου του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων, αρμόδιου φορέα για τα έσοδα από τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, διασφαλίζοντας, πλήρως, το δημόσιο χαρακτήρα του και βάζοντας τέλος, στην απαξίωση και τις παθογένειες του παρελθόντος. Σκοπός είναι όχι μόνο η βέλτιστη ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, αλλά και η αύξηση των εσόδων και η διεθνής προβολή της χώρας.

• Εναρμόνιση της τιμολογιακής πολιτικής των επισκέψιμων αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, με τα επίπεδα των άλλων ευρωπαϊκών χωρών, με μέριμνα να υπάρξουν κοινωνικά κριτήρια, για τη μη επιβάρυνση ειδικών ομάδων, όπως μαθητές, φοιτητές, άνεργοι κτλ., και να δίνεται η δυνατότητα δωρεάν πρόσβασης, δύο ή περισσότερες Κυριακές το μήνα, σε περιόδους με χαμηλή επισκεψιμότητα.

• Εισαγωγή ηλεκτρονικού εισιτηρίου και κεντρικού συστήματος ελέγχου πωλήσεων σε αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία και πωλητήρια.

• Ανάπτυξη προγραμμάτων διεθνούς προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς και αναβάθμιση των τμημάτων επικοινωνίας και εκπαιδευτικών προγραμμάτων των κρατικών μουσείων. Σύνδεση της πολιτιστικής κληρονομιάς με τη σύγχρονη δημιουργία.

• Στοχευμένες δράσεις, ώστε να συνδεθεί η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς με την τουριστική ανάπτυξη, και ολοκληρωμένες χωρικές παρεμβάσεις, ώστε οι υποδομές πολιτιστικής κληρονομιάς και σύγχρονου πολιτισμού να λειτουργούν συνδυαστικά και πολλαπλασιαστικά, με όλες τις άλλες μορφές οικονομικής δραστηριότητας, τοπικά, κλαδικά και περιφερειακά.

• Δέσμευση για εγγραφή στον

προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού ποσού ίσου με το ποσοστό του φόρου, που αφαιρέθηκε από τα εισιτήρια του κινηματογράφου, το οποίο θα πηγαίνει σε ειδικό κωδικό, υπέρ της Ελληνικής Κινηματογραφίας.

Οι προγραμματικές δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ:

Πολιτιστική Κληρονομιά:

Η χώρα μας διαθέτει το τεράστιο πλεονέκτημα μιας μοναδικής πολιτιστικής κληρονομιάς, αρχαίας και νεότερης. Τα τελευταία χρόνια, είδαμε τις προηγούμενες Κυβερνήσεις να ενστερνίζονται το νεοφιλελεύθερο υπόδειγμα και το Κράτος να αποσύρεται από τις συνταγματικά επιβεβλημένες υποχρεώσεις του, για στήριξη της πολιτιστικής και πολιτισμικής ζωής. Στόχος ήταν, σταδιακά, η διαχείριση μουσείων και αρχαιολογικών χώρων να εκχωρηθεί σε ιδιώτες, με όλες τις συνέπειες, που μπορεί να έχει κάτι τέτοιο.

• Για τον ΣΥΡΙΖΑ και την Αριστερά, το κράτος μπορεί και οφείλει να δρα, όχι μόνο ως θεσμικός εγγυητής, ρυθμιστής, ελεγκτής και συντηρητής, αλλά και ως διαχειριστής της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως επιτάσσει το άρθρο 24 του Συντάγματος. Για τον ΣΥΡΙΖΑ, το Υπουργείο Πολιτισμού μπορεί και οφείλει να γίνει αποτελεσματικός και δημιουργικός παραγωγός πλούτου, προστατεύοντας, ταυτοχρόνως, την πολιτιστική μας κληρονομιά από ανοίξεις και, αποκλειστικά, κερδοσκοπικές χρήσεις. Αυτό δεν αποκλείει τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, υπό τον όρο ότι αυτή θα τίθεται σε υγιείς βάσεις και θα τηρούνται αυστηροί όροι και προϋποθέσεις.

Εποπτευόμενοι φορείς σύγχρονου πολιτισμού:

Στόχοι μας είναι η αντιμετώπιση των χρόνιων παθογενειών του χώρου, αλλά και της πρόσφατης, σχεδόν ολοκληρωτικής, εγκατάλειψης του σύγχρονου πολιτισμού, από το κράτος, και ειδικότερα:

• Αναδιάρθρωση των εποπτευόμενων φορέων σύγχρονου πολιτισμού, που λειτουργούν στο χώρο της μουσικής, του θεάτρου, του χορού και των εικαστικών, με στόχο τη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχουν, το άνοιγμά τους στην κοινωνία και τον εξορθολογισμό του κόστους λειτουργίας τους, διασφαλίζοντας, συγχρόνως, τις προβλεπόμενες, από το νόμο, θέσεις εργασίας.

• Αλλαγή του θεσμικού πλαισίου

και προκήρυξη διαγωνισμών, με διαφανείς διαδικασίες και αξιοκρατία, για τους επικεφαλής των εποπτευόμενων οργανισμών. Οι καλλιτεχνικοί διευθυντές θα επιλέγονται, μετά από προκήρυξη από τα διοικητικά συμβούλια.

- Αξιολόγηση και περιοδικός έλεγχος των εποπτευόμενων φορέων, από όργανα Εσωτερικού Ελέγχου του ΥΠΠΟ. Κατάρτιση εσωτερικών κανονισμών και οργανογραμμάτων.

- Αναδιάρθρωση των εποπτευόμενων φορέων Αποκέντρωση, συνέργειες με την τοπική αυτοδιοίκηση (Δήμους, Περιφέρειες) και δικτύωση οργανισμών, με κοινή θεματική ή στόχους.

- Σχεδιασμός μιας εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής για τον κινηματογράφο, που θα ενθαρρύνει τις επενδύσεις, στην παραγωγή ελληνικών ταινιών, αλλά και την προσέλκυση ξένων παραγωγών, στη χώρα μας, θα προσελκύσει ξένες παραγωγές, στη χώρα μας, θα συνδέσει σε δίκτυο όλα τα κινηματογραφικά φεστιβάλ και θα διευκολύνει το συντονισμό διαφορετικών τομέων και τη δημιουργία παραγωγικών συνεργειών.

- Διασφάλιση της είσπραξης του 1,5% από τα κανάλια. Κατοχύρωση της υποχρέωσής τους, για την παραγωγή ποιοτικού ελληνικού προγράμματος μυθοπλασίας (τηλεταινίες/σειρές).

- Αναβάθμιση της κρατικής πολιτικής, για το βιβλίο και τις βιβλιοθήκες, στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, στο χώρο του βιβλίου, προβολή της ελληνικής βιβλιοπαραγωγής, στο εξωτερικό, μέσω της χρηματοδότησης μεταφράσεων. Δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου των δημόσιων βιβλιοθηκών.

Υποστήριξη των νέων καλλιτεχνών και προώθηση της δημιουργικής οικονομίας:

Τα τελευταία χρόνια, οι καλλιτέχνες, παρά τις δεινές οικονομικές συνθήκες, συνεχίζουν να παράγουν, με πενιχρά μέσα και μικρή ανταποδοτικότητα, πλούσιο και πολυσχιδές έργο. Θα μπορούσαμε να μιλήσουμε, για μια καλλιτεχνική αναγέννηση, που παραμένει, όμως, στο περιθώριο, χωρίς μηχανισμούς στήριξης, ανάδειξης και προβολής. Στόχοι μιας προοδευτικής πολιτιστικής πολιτικής δεν μπορεί παρά να είναι η διάχυση του προϊόντος στην κοινωνία, η άρση των κοινωνικών και οικονομικών αποκλεισμών, όσον αφορά την πρόσβαση, τόσο στην απόλαυση του πολιτιστικού

προϊόντος, όσο και στην ίδια τη δημιουργία, η συνάντηση της υψηλής τέχνης με τη βιωμένη κουλτούρα, τον πολιτισμό της καθημερινότητας και το λαϊκό πολιτισμό, η εκπόνηση μιας ολοκληρωμένης αρχειακής πολιτιστικής πολιτικής και η ενθάρρυνση όλων των κοινωνικών ομάδων να συμμετέχουν στην πολιτιστική ζωή. Ειδικότερα:

- Στη θέση μιας πελατειακής και αδιαφανούς πολιτικής χρηματοδότησης της σύγχρονης δημιουργίας, στόχος μας είναι, με επινοητικότητα και αξιοποιώντας κάθε μέσο που διαθέτουμε, να προσφέρουμε υποδομές, στήριξη και προβολή της δουλειάς των νέων δημιουργών.

- Ενθάρρυνση της ανάπτυξης μιας εναλλακτικής, συνεργατικής οικονομίας, στο χώρο του πολιτισμού, προσφέροντας χώρους, εντάσσοντας συνεργατικές επιχειρήσεις, σε προγράμματα δημιουργίας θέσεων εργασίας, αξιοποιώντας ευρωπαϊκά προγράμματα, χρησιμοποιώντας τις νέες τεχνολογίες και το διαδίκτυο για την προβολή της σύγχρονης καλλιτεχνικής και λογοτεχνικής παραγωγής, διευκολύνοντας τις διεθνείς ανταλλαγές και το διάλογο των Ελλήνων δημιουργών με τους ξένους συναδέλφους τους.

- Αντιμετώπιση του φαινομένου της μαύρης και ανασφάλιστης εργασίας, στο χώρο της τέχνης, που, τα τελευταία χρόνια, έχει γιγαντωθεί.

- Απαραίτητη για τη γενικότερη ανάπτυξη μιας πολύπλευρης πολιτιστικής πολιτικής είναι η τροποποίηση του νόμου 3525/2007, για την πολιτιστική χορηγία. Διαμόρφωση ενός υγιούς και λειτουργικού θεσμικού πλαισίου, για τις πολιτιστικές χορηγίες, με διαφάνεια και διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος, με κανόνες και όρια, χωρίς αισθητικές παρεμβάσεις στο καλλιτεχνικό έργο του χορηγού, αλλά, ταυτόχρονα, με σεβασμό και αναγνώριση της προσφοράς του. Ενθάρρυνση της μικρής πολιτιστικής χορηγίας, για ιδιωτικές παραγωγές, με τη δημιουργία φορολογικών κινήτρων.

- Διαβάθμιση των πτυχίων των σχολών θεάτρου, κινηματογράφου, χορού. Συνολικά, αναβάθμιση του επιπέδου των παρεχόμενων καλλιτεχνικών σπουδών, με στόχο τη δημιουργία Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών.

Από το flix.gr/

«ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΗΜΙΣΚΑΛΙΣΤΗΣ ΦΙΓΟΥΡΑΣ» (Αστυνομικό Μυθιστόρημα) του Θωμά Αθ. Αγραφιώτη

11ο Μέρος: «Οι τρεις θεωρίες των Διόσκουρων»

Ο μεγαλύτερος, σε ηλικία, Διόσκουρος, κινήθηκε, απειλητικά, κατά πάνω μου. Η επεισοδιακή τους συνάντηση με τον Λιάκο, λίγο καιρό πριν, ήταν κάτι που τους είχε σημαδέψει. Ήθελαν, πάση θυσία, να μην αντιμετωπίσουν, ξανά, μια παρόμοια εμπειρία, μολονότι, προσωπικά, δεν είχα καμία διάθεση αντιδικίας και κυρίως μολονότι, με την απειλητική τους συμπεριφορά, έσπερναν τους σπόρους μιας νέας σύγκρουσης. Όσο και να ήθελαν να την αποφύγουν, όμως, τόσο αυτή τους κυνηγούσε, ίσως επειδή το πεπρωμένο της ημισκαλιστής φιγούρας δεν μπορούσε να μην είναι δεμένο μαζί τους. Ο μικρότερος, σε ηλικία, Διόσκουρος έσπευσε να σταματήσει τον αδερφό του. Μου τόνισε, ωστόσο, ότι δεν θα θέλανε να έχουν νέους μπελάδες, όσο καυτό και να ήταν το ζήτημα του Γιακωβάκη. Συμφώνησα, μαζί τους, για να τους καλμάρω και να τους μαλακώσω, αν και δεν είχα καμία πρόθεση να φύγω. Θα ασκούσα, απέναντί τους, ένα είδος διπλωματίας και συναλλαγής...

Οι Διόσκουροι, ο Μεγάλος και ο Μικρός, ήταν μορφωμένοι και πολύ σοβαροί άνθρωποι. Ο πρώτος ήταν, ανέκαθεν, πιο ευέξαπτος και ορμητικός, καθώς λειτουργούσε, περισσότερο, με το συναίσθημα και επηρεαζόταν, εύκολα, από τον περίγυρό του. Ο δεύτερος λειτουργούσε, εντονότερα, με το μυαλό και ήταν πιο συγκρατημένος και ψύχραιμος. Ο Μεγάλος Διόσκουρος ανέλυε, πιο πολύ, την αισθητική και ιστορική αξία των συλλεκτικών αντικειμένων, με τα οποία καταπιανόταν, βάζοντας, πάνω από όλα, το θεωρητικό κομμάτι. Αντιθέτως, ο Μικρός Διόσκουρος ήταν πιο πρακτικός, αναλύοντας τις οικονομικές συνιστώσες και, ιδίως, την υλική αξία ενός αντικειμένου, έχοντας τα νούμερα, στην πρώτη θέση. Ο ένας συμπλήρωνε τον άλλο, καθώς ο πρώτος έβαζε την καρδιά και ο δεύτερος τη λογική και κάπως έτσι, κρατούσαν τις ισορροπίες. Υπήρχε, όμως, και ένα τρίτο πρόσωπο, η Ελένη, η αδερφή τους, η οποία ήταν αυτή που προσέθετε το πιο καταλυτικό στοιχείο στο μείγμα: Το θρύλο!

Η Ελένη ήταν μια πολύ μορφωμένη γυναίκα, η οποία κατείχε, πολύ καλά, τα θέματα, με τα οποία ασχολούνταν τα δύο αδέρφια της, αλλά δεν αρκούσαν σε αυτά. Εμβάθυνε, ακόμα περισσότερο, θέλοντας να προσεγγίσει όλα όσα κρύβονται πίσω από την πραγματικότητα, καθώς ψάχνοντας πίσω από κάθε μύθο, βρίσκει κανείς την πλήρη αλήθεια. Θα ήταν, σε κάθε περίπτωση, η σημαντικότερη πληροφοριοδότριά μου, γύρω από το ζήτημα της ημισκαλιστής φιγούρας. Θα έπρεπε, λοιπόν, σε κάθε περίπτωση, να μπορέσω να τους ηρεμήσω και να τους πείσω να κάνουμε μια εποικοδομητική κουβέντα, κάτι που το πέτυχα, τελικά, λέγοντας και στους τρεις ότι εγώ δεν είμαι Λιάκος, δηλαδή καβγατζής και εριστικός, αλλά, αντιθέτως, είχα την καλύτερη δυνατή διάθεση να συνεργαστούμε και να βγάλουμε κάποια λογικά συμπεράσματα για ένα επικίνδυνο θέμα, διότι τα τρία αδέρφια, αυτή τη στιγμή, ίσως κινδύνευαν να μουν στο στόχαστρο του άγνωστου δολοφόνου, που κυκλοφορούσε ελεύθερος...

Η συνομιλία μου ξεκίνησε με τον πρώτο Διόσκουρο, ο οποίος ήταν σε θέση και είχε τη διάθεση να με κατατοπίσει για την αισθητική και ιστορική σημασία της ημισκαλιστής φιγούρας. Γνώριζε, άριστα, τη σχετική, ελληνική και ξένη, βιβλιογραφία, έχοντας, μάλιστα, επίγνωση της μεγάλης αξίας του τούρκικου βιβλίου, που είχε στην κατοχή του και ο Γιακωβάκης και που ήξερα πως μπορούσε να δώσει πολλές λύσεις στα ερωτήματά μας. Όμως, ο Μεγάλος Διόσκουρος γνώριζε ακόμη πιο πολλά στοιχεία, τα οποία δεν θα μπορούσε να φανταστεί κανείς. Είχε βοηθηθεί πολύ από τις επιτόπου μελέτες και έρευνές του, στην Τουρκία και στο χώρο της Μέσης Ανατολής, όπου με ορμητήριο την Ιερουσαλήμ,

είχε την τύχη, αλλά και την ικανότητα, να ανακαλύψει ανεκτίμητες πληροφορίες, όχι μόνο για την ημισκαλιστή φιγούρα, αλλά και για πλήθος ιστορικών ζητημάτων, που είχαν να κάνουν με τον εβραϊκό, βαβυλωνιακό, περσικό, αρχαιοελληνικό, ρωμαϊκό και αραβικό πολιτισμό.

Η ημισκαλιστή φιγούρα, κατά τα λεγόμενα του πρώτου και Μεγάλου Διόσκουρου, ήταν οθωμανικής προέλευσης, χωρίς αυτό, όμως, να σημαίνει ότι ήταν, υποχρεωτικά, τούρκικη. Εξάλλου, κατά τον ίδιο, πάντα, ομιλητή, το οθωμανικό Θέατρο Σκιών δεν παιζόταν, μονάχα, από Τούρκους καλλιτέχνες, αλλά, κατά πολύ περισσότερο, από Αρμένιους, Εβραίους και Ρωμιούς. Συνεπώς λοιπόν, δεν ξέρουμε αν επρόκειτο

για μια κατασκευή τούρκικη, αρμένικη, εβραϊκή ή ελληνική, αλλά ξέρουμε, εκατό τοις εκατό, ότι ήταν ένα οθωμανικό δημιούργημα, το οποίο ανήκε, κατ' επέκταση, σε όλους τους λαούς της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ο δε Γιακωβάκης φερόταν να την είχε φέρει, μαζί του, από τα βάθη της Μικράς Ασίας, κατά τον ξεριζωμό του 1922, όταν ήταν ήδη καλλιτέχνης και γνώστης του οθωμανικού Καραγκιόζη. Στο σημείο αυτό, ο Μεγάλος αντλούσε τις πληροφορίες του, όχι πια από τη βιβλιογραφία του Θεάτρου Σκιών, αλλά από τις διασταυρωμένες αφηγήσεις του νεκρού Γιακωβάκη, που θεωρούνταν ζωντανή βιβλιοθήκη...

Η πιθανότερη εκδοχή για την προέλευση της ημισκαλιστής φιγούρας, σύμφωνα με τις προσωπικές αφηγήσεις του Γιακωβάκη, ήταν πως η συγκεκριμένη φιγούρα ανήκε στο δάσκαλό του, όταν ζούσανε, ακόμα, στα χώματα της Καππαδοκίας. Η φαμίλια του Γιακωβάκη είχε πάρει-δώσει και με την Πόλη, αλλά ήταν, πάντοτε, άρρηκτοι οι δεσμοί της με τα εδάφη, στα οποία γεννήθηκαν οι μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας. Ο δε Γιακωβάκης είχε γεννηθεί στο κεφαλοχώρι Βαρασός ή Fharasa της νοτιοανατολικής Καππαδοκίας, πάνω στα υψίπεδα του Ταύρου και του Αντίταυρου. Εκεί, είχε γνωρίσει το δάσκαλό του, που έστηνε τον μπερντέ του, στα οθωμανικά πρότυπα, παίζοντας Καραγκιόζη από την έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και εξής, ενώ, παλιότερα, ζούσε και έπαιζε στο χώρο, που ορίζεται, σήμερα, από τα σύνορα της Τουρκίας, στο δρόμο προς το Χαλέπι της Συρίας. Από τα μέρη εκείνα, φέρεται να είχε φέρει την ημισκαλιστή φιγούρα ο Μάστορας του Γιακωβάκη.

Τα χαμένα ίχνη της κατασκευής της ημισκαλιστής φιγούρας χάνονται κάπου κοντά στο Χαλέπι, κατά την εποχή που, εκεί, απλωνόταν η καταρρέουσα, τότε, οθωμανική αυτοκρατορία. Ενδεχομένως, να την είχε κατασκευάσει, στην ίδια περιοχή και εκείνη την εποχή, ο μάστορας του Γιακωβάκη ή να την είχε κληρονομήσει από το δικό του δάσκαλο (ποιον τάχα άραγε;) ή να την είχε αγοράσει από κάποιον άλλο άγνωστο καραγκιοζοπαίκτη. Ο Γιακωβάκης δεν ήξερε περισσότερες λεπτομέρειες. Με την προσφυγιά και το πέρασμά του στα ελεύθερα ελληνικά χώματα, μετά το 1922, είχε διαρρήξει τη σχέση του με τον οθωμανικό μπερντέ, ερχόμενος σε επαφή με το νεοελληνικό Θέατρο Σκιών, έτσι όπως αυτό είχε πλαστεί από τα χρόνια του Μίμαρου και εξής. Ο εύστροφος και ταλαντούχος Γιακωβάκης εγκλιματίστηκε, εύκολα και γρήγορα, στην απαιτητικότερη αισθητική και την επική θεματολογία του νεοελληνικού μπερντέ. Η ημισκαλιστή φιγούρα, όμως, ήταν ο ομφάλιος λώρος, που τον κρατούσε δεμένο με το οθωμανικό παρελθόν του.

Ο Γιακωβάκης κρατούσε τους δεσμούς του με τις «χαμένες» και «αλησμόνητες» πατρίδες. Μιλούσε την τούρκικη γλώσσα, με την αδερφή του, στο σπίτι τους, τηρούσε, με ευλάβεια, τα ήθη και τα έθιμα της γενέθλιας γης του, ένιωθε περισσότερο Ρωμιός παρά Έλληνας, είχε συχνές επαφές με τουρκόφωνους μικρασιάτες, ακόμα και ασκητές από το Άγιο Όρος, ενώ το μεγάλο όνειρό του, που δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ, ήταν να επισκεφτεί την Καππαδοκία, για να ψάξει να βρει το πατρικό του σπίτι. Ως προς το θέμα του Καραγκιόζη, η ημισκαλιστή φιγούρα ήταν το μόνο πράγμα που του θύμιζε την οθωμανική σχολή του μπερντέ, μια και ο δεύτερος δάσκαλός του, ο **Βασίλης ο Πρεβεζάνος**,

είχε επιβάλλει στον Γιακωβάκη, την ηρωική ηπειρώτικη παράδοση. Τα υπόλοιπα εργαλεία, από την οθωμανική καλλιτεχνική δραστηριότητα του Γιακωβάκη, είχαν χαθεί, μέσα στις φλόγες της προσφυγιάς. Η δαιμονική φιγούρα ήταν το μόνο εργαλείο-κειμήλιο, που είχε διασώσει, πλάι στα άγια εικονίσματα της Παναγιάς.

Η σημασία, όμως, της ημισκαλιστής φιγούρας δεν έγκειται τόσο στην καλλιτεχνική της αξία και αρτιότητα. Ίσα-ίσα που στερούνταν, καθότι ημισκαλιστή, όλα αυτά τα περίτεχνα σχέδια, που σκαλίζανε οι οθωμανοί καλλιτέχνες στις δερμάτινες φιγούρες, κάτι που συνεχίζουν να πράττουνε και οι Τούρκοι караγκιοζοπαίχτες, σε αντίθεση με τους πιο πολλούς Έλληνες, οι οποίοι προτιμούν να σκαλίζουν το χαρτόνι και όχι τόσο, πια, το δέρμα. Ούτε, πάλι, το αναπαριστάμενο δαιμονικό πρόσωπο ήταν αυτό που έδινε, στη φιγούρα, ιδιαίτερη ιστορική αξία. Η αξία της εντοπιζόταν κάπου αλλού. Στο ότι, κατά τον πρώτο Διόσκουρο, στο κάτω κομμάτι της, στο χαμένο δηλαδή, **διακρινόταν, η χαραγμένη υπογραφή του προτελευταίου Σουλτάνου της οθωμανικής αυτοκρατορίας, του Μωάμεθ Ε΄**. Το πώς βρέθηκε η υπογραφή αυτή σε μια τέτοια φιγούρα, δεν ήταν γνωστό. Αλλά και η γνησιότητά της, ετίθετο υπό αμφισβήτηση. Αρκούσαν, όμως, όλα αυτά, για να εκτινάσσεται η χρηματιστηριακή τιμή της. Είχε έρθει η ώρα του δεύτερου Διόσκουρου...

Ο δεύτερος Διόσκουρος, ειδικός επί των οικονομικών, ήταν πιο συνοπτικός, σαφής και απόλυτος: **«Στην Ελλάδα της απαξίωσης του λαϊκού πολιτισμού και των ανιστόρητων ειδικών και караγκιοζολόγων, η φιγούρα του Γιακωβάκη έχει ανύπαρκτη οικονομική αξία. Διακρίνεται, μονάχα, από ένα απλό συλλεκτικό ενδιαφέρον, που θα μπορούσαν, ίσως, να επιδείξουν κάποιοι караγκιοζοπαίχτες. Η Ακαδημία ή τα Υπουργεία εθελotuφλούν και απαξιούν. Όμως, κάπου στα μέρη της Μέσης Ανατολής, κάποιοι ξένοι, για μας, αλλά οικείοι και λάτρες της τέχνης μας, πάμπλουτοι σεΐχηδες και εμίρηδες, δίνουν μια ολόκληρη περιουσία για δύο κομμάτια σπάνιου δέρματος. Αυτά τα κομμάτια εμείς, οι δήθεν ευαισθητοποιημένοι, περί τέχνης, Έλληνες, τα αφήνουμε στην άκρη, την ώρα που, θεωρητικώς, παραληρούμε περί καλλιτεχνικού αισθητηρίου και υπερηφανευόμαστε για το λαϊκό μας πολιτισμό. Με λίγες εξαιρέσεις, όπως τον Γιακωβάκη, που είχε τη δυνατότητα να πουλήσει τη φιγούρα του σε εξ Ανατολών μεγιστάνες, μα δεν το έκανε. Κακώς! Η μισή φιγούρα, πλέον, είναι τελείως άχρηστη»...**

Η τροπή που πήρε η κουβέντα, άνοιξε, και πάλι, τον ασκό του Αιόλου. Ο δεύτερος Διόσκουρος σταμάτησε, λέγοντας πως η αξία της φιγούρας του Γιακωβάκη ήταν και ο λόγος του διαπληκτισμού τους με τον αγνοούμενο Λιάκο, διότι ο τελευταίος είχε αφήσει, εμμέσως πλην σαφώς, να εννοηθεί ότι οι Διόσκουροι γνώριζαν πόσο πολύ κόστιζε η φιγούρα, ως πιθανό κίνητρο του φόνου. Ανεξάρτητα, όμως, από το ποιος είναι ο δολοφόνος, η ανωτέρω συζήτηση ξεκαθάριζε πως το κίνητρο της δολοφονίας δεν ήταν άλλο από τα τεράστια οικονομικά ανταλλάγματα, που θα μπορούσε να αποκομίσει ο κάτοχός της. Τα ανταλλάγματα αυτά ήταν ασήμαντα για τον Γιακωβάκη, αδύνατα για τον κάτοχο της μισής φιγούρας και δυνατά για όποιον την κατείχε ολόκληρη. Ο δε μακαρίτης ήθελε να μου τη χαρίσει εξολοκλήρου, αλλά το θέμα είναι για ποιο λόγο έδωσε το ένα από τα δύο κομμάτια, στο δολοφόνο, με την προϋπόθεση, βεβαίως, να το πάρει πίσω.

Ο δολοφόνος του Γιακωβάκη είχε δανειστεί, κατά κάποιον τρόπο, το κάτω κομμάτι της

Μωάμεθ Ε΄

φιγούρας με την πολύτιμη και πανάκριβη σουλτανική υπογραφή. Για ποιο λόγο, άραγε; Οι Διόσκουροι, με τρόπο απολύτως κατηγορηματικό, αρνιόντουσαν να απαντήσουν, έστω και με υποθέσεις, για ποια αιτία θα μπορούσε να προβεί ο νεκρός σε αυτόν το δανεισμό. Ενδεχομένως, υπέθεσα ενώπιόν τους, ο δολοφόνος να ήθελε να μελετήσει το συγκεκριμένο κομμάτι ή να το δείξει κάπου, δεσμευόμενος να το επιστρέψει, καθότι από μόνο του δεν είχε αξία. Η άρθρωση αυτών των δύο κομματιών είχε καταστραφεί, αλλά οι Διόσκουροι, τουλάχιστον ως προς αυτό, ήταν σίγουροι ότι το σχοινί που έδενε τα δύο κομμάτια, θα είχε λυθεί και φυλαχτεί από τον προνοητικό Γιακωβάκη, ώστε να είναι σε θέση να ξαναδεθεί και να αποκατασταθεί. Πού όμως; Ίσως, στην τρύπα της άρθρωσης του αγνοούμενου κομματιού, να βρισκόταν δεμένο και το παλαιότατο λυμένο σχοινί.

«Ανόητοι! Χάνετε το νήμα του μυστηρίου»...

Η δυνατή φωνή σταμάτησε την κουβέντα μας. Καλύτερα! Η ανάλυση του σχοινοῦ, με το οποίο, ενδεχομένως, θα μπορούσε, ξανά, να δεθούν τα δύο κομμάτια της ημισκαλιστής φιγούρας, ήταν κενή ως προς την ουσία της. Αποπροσανατόλιζε την έρευνα για το ποιο θα ήταν το πιο λογικό κίνητρο του δολοφόνου. Η Ελένη, η αδερφή των Διόσκουρων, το θηλυκό μυαλό της τριάδας, παρενέβη στη συζήτηση. Δεν την ένοιαζαν τα ιστορικά και οικονομικά ζητήματα, ούτε η λογική, με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία, εξακρίβωση της ταυτότητας του μυστηριώδους ενόχου, αν και όλα τα παραπάνω τα κατείχε άριστα. Πάνω από όλα, την ενδιέφερε το

μεταφυσικό κομμάτι της ιστορίας, αυτό που παρέπεμπε στο θρύλο και τις δοξασίες των θρησκειών της Μέσης Ανατολής. Ο ιουδαϊκός μυστικισμός είχε εμποτίσει το πνεύμα της και είχε εμπλουτίσει τον τρόπο ζωής και τη σκέψη της, όπως ακριβώς η ιστορία και το εμπόριο της Μέσης Ανατολής άνοιγαν δρόμους στα αδέρφια της...

Η Ελένη ήταν μια γυναίκα ήρεμη, φαινομενικά, αλλά γεμάτη ένταση και μυστήριο, στην πραγματικότητα. Κανένας δεν μπορούσε να μαντέψει ότι πίσω από αυτό το απλώς χαριτωμένο προσωπάκι, κρυβόταν μια γυναίκα τόσο έξυπνη και δραστήρια. Κανείς, επίσης, δεν μπορούσε να υποθέσει ότι, πίσω από τον αυστηρό ορθολογισμό των Διόσκουρων, ήταν δυνατό να κρύβεται ένα τέτοιο πάθος για το επέκεινα, τον κόσμο των θρύλων και τα μυστήρια της μεταφυσικής. Η Ελένη δεν αρνιόταν τη μεγάλη οικονομική αξία της φιγούρας και της σουλτανικής υπογραφής, ούτε υποτιμούσε την ιστορική αξία τους. Πέρα από όλα αυτά, όμως, την ενδιέφεραν οι δυνάμεις, που χαρακτήριζαν ανέκαθεν όχι το ίδιο το δέρμα της φιγούρας, όσο το εικονιζόμενο πρόσωπό της, μέσω της αυθυποβολής. Με την αυθυποβολή και με τρόπο ασυναίσθητο, ο καθένας επηρεάζεται και επιβάλλει, στον εαυτό του, σκέψεις ή επιθυμίες, μέσω των σκέψεων και των επιθυμιών, εν προκειμένω, του ήρωα της φιγούρας, που αποκτά δερμάτινη-ημισκαλιστή υπόσταση...

Η αδερφή των Διόσκουρων έφερε το ιστορικό παράδειγμα της Εικονομαχίας. Οι εικονομάχοι θεωρούσαν ότι η λατρεία των εικόνων αποτελεί μια μορφή ειδωλολατρίας. Από την άλλη όμως,

οι εικονολάτρες θεωρούσαν ότι η τιμή αποδίδεται στο εικονιζόμενο πρόσωπο ενός Αγίου και όχι στο υλικό, από το οποίο είναι κατασκευασμένο μια εικόνα, όπως π.χ. το ξύλο. Έχοντας ως βάση αυτήν την ιστορική-θεολογική αναλογία, η Ελένη πέρασε στο ζήτημα της αυθυποβολής, που μπορεί να ασκηθεί μέσω της ημισκαλιστής φιγούρας. Ξεκίνησε, αρχικώς, με το φαινόμενο του **ανιμισμού**, που χαρακτηρίζει τέχνες, όπως είναι το Θέατρο Σκιών. Ο ανιμισμός, εν προκειμένω, σημαίνει ότι η άψυχη φιγούρα αποκτά ζωή, δηλαδή **εμψυχώνεται, χάρη στο ζωοποιό λόγο του καλλιτέχνη**. Γίνεται, με άλλα λόγια, ένα ζωντανό ον, τηρουμένων πάντοτε των αναλογιών και των συμβάσεων μιας τέτοιας τέχνης. Το ζητούμενο, όμως, είναι το ποιος ήρωας ζωοποιείται. Η

ημισκαλιστή φιγούρα ενσαρκώνει ένα πλάσμα της νύχτας, ένα δαίμονα με σάρκα και οστά...

Ο **δαίμονας**, στα έργα του Καραγκιόζη, αλλά και στα έργα του κουκλοθεάτρου, είχε μεγάλη πέραση και συγκλόνιζε, ανέκαθεν, το κοινό, όχι μόνο των παιδιών, αλλά και των ενηλίκων. Πότε σαν σατανάς, πότε σαν στοιχειό και πότε σαν καλικάντζαρος, επιβαλλόταν σε όλους τους ήρωες του μπερντέ, μέσω της υποβλητικής σκιάς και του ειδικού κοκκινωπού φωτισμού, για να καταπολεμηθεί μόνο με τους Αγγέλους ή ενίοτε με κάποιον παπά, που, ως από μηχανής Θεός, έδιναν την αναγκαία λύση, με τη βοήθεια, συνήθως, ενός σταυρού. Πιο πριν, ο δαίμονας είχε επιβάλλει στον Καραγκιόζη τη θέλησή του: να κλέψει, να παραστρατήσσει από το δρόμο του παραδείσου προς το δρόμο της κολάσεως ή να κάνει ακόμα και φόνο. Ο Καραγκιόζης πειθόταν ότι αυτό είναι το σωστό και θα το πραγματοποιούσε, αν δεν παρενέβαινε η κάθαρση. Στην οθωμανική παράσταση με τις μεταμορφώσεις, που παρουσιάζεται και στην ελληνική σκηνή, ο δαιμονικός εκπρόσωπος του «Κακού» δρα παραμορφωτικά!

Ο δαίμονας υπνωτίζει τον Καραγκιόζη, για να τον κάνει να γίνει υποχείριό του. Είτε του οπλίζει το χέρι με ένα φονικό όργανο, είτε τον πείθει ότι δεν είναι ο εαυτός του, αλλά κάποιος άλλος. Πρόκειται για μια πνευματική υποδούλωση, η οποία αποκτά σάρκα και οστά στο πανί. Ο Καραγκιόζης δεν γίνεται πραγματικός γάιδαρος, αλλά πείθεται ότι έχει γίνει ζώο, «στεκόμενος» στα τέσσερα. Υπνωτισμένος από το πνεύμα της κολάσεως, αντικατοπτρίζεται, στον τετράποδο εαυτό του, η οκνηρία του. Το ίδιο και ο Χατζηαβάτης. Δεν γίνεται πραγματική κατσίκια, αλλά έχει πειστεί για την αντίστοιχη ζωώδη αβουλία του και την πιθανότατη κρυφή θηλυπρέπειά του, από τη στιγμή που νιώθει πως έχει μαστάρια. Με άλλα λόγια, ο δαίμονας παρεμβαίνει, είτε για να παίξει με τα πάθη των άλλων, σε κωμωδίες, είτε για να προκαλέσει κακό και σε τρίτους, διά των παθών, στα δράματα. Το θέμα είναι το κατά πόσο μπορεί κανείς να αντισταθεί...

Η συζήτηση στο μαγαζί των Διόσκουρων με απογείωνε από τον κόσμο του ορθολογισμού στον κόσμο της φαντασίας, για να έρθει και πάλι η ώρα της επιστροφής και της προσγείωσης. Οι Διόσκουροι και η αδερφή τους παρέμεναν σταθερά ψυχροί και απόλυτοι, παρά το ότι μου είχαν ανοίξει τα χαρτιά τους, ξεδιπλώνοντας τις γνώσεις τους. Ήταν, ανά πάσα στιγμή, έτοιμοι να μου επιτεθούν, αν τολμούσα να συσχετίσω τον πλούτο των γνώσεών τους με τις δολοφονίες. Η αλήθεια είναι ότι είχαν την τεχνογνωσία, αλλά και τα κίνητρα, για να κάνουν τους φόνους και στο μυαλό μου, συνεχώς και αδιαλείπτως, στριφογύριζαν και οι τρεις ως οι πιο πιθανοί ύποπτοι. Θα ήταν οι τέλει δολοφόνοι, είτε ως ομάδα, είτε κάποιος από αυτούς ξεχωριστά ή έστω οι δύο από τους τρεις. Και ήταν φυσικότατο να αρνούνται τις όποιες υποψίες ή κατηγορίες εναντίον τους. Τρεις συνειδητοποιημένοι επαγγελματίες στη

δουλειά που έκαναν. Ίσως και στους φόνους...

Σοφότερος από όσα έμαθα χάρη στους Διόσκουρους, μα και φοβισμένος, εξαιτίας της άκαμπτης στάσης τους και της πιθανής ενοχής τους, ομαδικής ή ατομικής, πορεύτηκα προς το σπίτι του Απόλλωνα, ο οποίος έμενε στα προάστια της πόλης. Η επίσκεψη αυτή, ωστόσο, έμελε να καθυστερήσει, καθώς η στάση μου στο αστυνομικό τμήμα κράτησε αρκετή ώρα. Ο ταγματάρχης είχε να μου ανακοινώσει πολύ πιο σπουδαία νέα, από όσα θα του έλεγα εγώ περί Διόσκουρων. Μόλις είχε επιστρέψει από τον τόπο του πρώτου εγκλήματος. Είχε αναφερθεί από γείτονες ότι, κατά τις τελευταίες μέρες και μέσα στα άγρια μεσάνυχτα, ακούγονταν φωνές και καυγάδες, μέσα από το στέκι του Γιακωβάκη. Αρχικώς, κανείς δεν είχε δώσει ιδιαίτερη σημασία. Το γεγονός αυτό, όμως, ενισχύθηκε από καταγγελίες για μια άσχημη οσμή, που έβγαινε, από τον ίδιο ακριβώς χώρο, εδώ και ένα εικοσιτετράωρο. Η ταλαιπωρημένη γριά κλήθηκε να ανοίξει το στέκι, όπου βρέθηκε, πεσμένος και νεκρός, ο Λιάκος...

Το πτώμα του Λιάκου είχε βρεθεί πεσμένο, μπροστά από την ψάθινη καρέκλα, όπου καθόταν, ανέκαθεν, ο Γιακωβάκης και πίσω από το ξύλινο τραπέζι, που χρησιμοποιούσε για γραφείο του. Η καρέκλα είχε γείρει ελαφρά προς τα πίσω, κατά την ώρα που, κατά τα φαινόμενα, ο Λιάκος επιχείρησε να σηκωθεί, μάλλον πονώντας και πέφτοντας χάρω, με αποτέλεσμα να κυλιστεί και να χωθεί, ανάμεσα στην οπισθοχωρούσα καρέκλα και το, προς τα μπροστά σπρωγμένο, ξύλινο γραφείο. Πάνω στο γραφείο ένα ποτήρι με τσίπουρο, από ένα μισογεμάτο μπουκάλι, ακριβώς παραδίπλα. Το τσίπουρο αυτό, ωστόσο, δεν ήταν τίποτε άλλο, παρά το γνωστό δηλητηριώδες κοκτέιλ, με το οποίο ο Λιάκος εμποτίστηκε, για να ακολουθήσει το μάστορά του στον άλλο κόσμο, καθούμενος, τι ειρωνεία, στην καρέκλα του Γιακωβάκη. Η δηλητηρίαση είχε γίνει εδώ και κάποιες μέρες, κάτι που θα προσδιόριζε, επακριβώς, ο ιατροδικαστής, αλλά το «καυτό» θέμα ήταν άλλο: Πώς μπήκε ο Λιάκος στο κλειδωμένο στέκι;

Η τελική απορία, για το πώς μπήκε μέσα στο στέκι ο Λιάκος, δεν είχε αντίκρισμα. Κανένας δεν τον έβαλε μέσα, ούτε και μπήκε, στα κρυφά, από μόνος του, διότι, εδώ και πολλά χρόνια, ο ίδιος κρατούσε δικά του κλειδιά. Του τα είχε δώσει, παλαιόθεν, ο Γιακωβάκης, που του είχε τυφλή εμπιστοσύνη και αγάπη. Το θέμα είναι το ποιον εμπιστεύτηκε και έβαλε ο Λιάκος εκεί μέσα και για ποιο λόγο άραγε. Η ουσία είναι ότι το νέο θύμα είχε την ίδια τύχη με το δάσκαλό του, τον Ιορδάνη και τον Γεράσιμο, έχοντας πει, όπως και οι δύο τελευταίοι, το ίδιο «πικρό» δηλητήριο. Ήταν αλήθεια πως ο ταγματάρχης άρχισε να ανησυχεί ακόμα περισσότερο. Μου εκμυστηρεύτηκε ότι τα υπόλοιπα μέλη του στενού κύκλου βρίσκονταν, φυσικά εν αγνοία τους, υπό διαρκή και διακριτική αστυνομική παρακολούθηση, όχι μόνο διότι ήταν ύποπτοι, αλλά και για την ασφάλειά τους. Οι «τρεις» Διόσκουροι και ο Απόλλων...

Ο ταγματάρχης παραδέχτηκε και ένα σημαντικότερο λάθος, στο οποίο είχε υποπέσει ο ίδιος. Είχε επιτρέψει, τότε που δολοφονήθηκε ο Γιακωβάκης, να δημοσιοποιηθούν πολλές λεπτομέρειες της υπόθεσης, η γνώση των οποίων είναι πιθανό να διευκόλυνε τις επόμενες κινήσεις του δολοφόνου. Με άλλα λόγια, θα ήταν καλό ο ένοχος να μην ήξερε τίποτα για το «έτερο» μισό κομμάτι της φιγούρας ή για την επιστολή του δέματος, που μου είχε δώσει ο μακαρίτης. Μεγάλη ζημιά στην υπόθεση, προκάλεσαν και οι εκρήξεις πανικού του Ιορδάνη, μετά από την κηδεία του Γιακωβάκη, όπως επίσης και οι αυθαίρετες πρωτοβουλίες της Ιουλίας και του Γεράσιμου, αλλά και τα μοιραία ξεσπάσματα του Λιάκου. Πάνω από όλα όμως, ένιωθα, προσωπικά, πως είχα κάνει μοιραία λάθη, πριν αλλά και μετά το θάνατο του σχεδόν αιωνόβιου караγκιοζοπαίχτη, αρχής γενομένης από το βιβλίο, που του είχα δώσει και που τον οδήγησε στους Διόσκουρους.

«Είναι οι βασικότεροι ύποπτοι», ψιθύρισε ο ταγματάρχης.

Συνεχίζεται...

Μην χάσετε το 12ο μέρος:

«Από τους Διόσκουρους, στον Απόλλωνα»

«Ο Καραγκιόζης δίνει ραντεβού με την Επίτροπο Περιφερειακής Πολιτικής, κα Corina Crețu»

«Το Χαμόγελο του Παιδιού» στον τελικό!

Το Πρόγραμμα "Ελλάδα- Βουλγαρία 2007-2013», με το έργο INTERSYC, επικεφαλής εταίρος του οποίου είναι «Το Χαμόγελο του Παιδιού», κατάφερε να είναι μέσα στην τελική πεντάδα των έργων, που επελέγησαν να παρουσιάσουν τα αποτελέσματά τους, στο Λουξεμβούργο. Έτσι

λοιπόν, το απόγευμα της Τρίτης 15 Σεπτεμβρίου 2015, η ομάδα του Προγράμματος «Ελλάδα- Βουλγαρία 2007-2013», μαζί με την ομάδα του Οργανισμού «Το Χαμόγελο του Παιδιού» θα διαγωνιστούν, διεκδικώντας την πρώτη θέση.

«Υπάρχει μεγάλη ανάγκη να πραγματοποιούνται δράσεις διασυννοριακής συνεργασίας, σε θέματα που αφορούν στα παιδιά, που βρίσκονται σε ανάγκη ή κίνδυνο. Το έργο INTERSYC μάς έδωσε την ευκαιρία να υλοποιήσουμε, μαζί με τους εταίρους μας, σπουδαίες δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης των κινδύνων, για χιλιάδες παιδιά, στην Ελλάδα και στην Βουλγαρία. Εξίσου σπουδαίο αποτέλεσμα είναι η συνεργασία, που ξεκίνησε με αφορμή το έργο και θα συνεχιστεί ανάμεσα σε κρατικούς και μη κυβερνητικούς φορείς, για τη διαχείριση και επίλυση ζητημάτων, που αφορούν στα παιδιά, στους τομείς της υγείας, διαβίωσης και άμεσης επέμβασης», δήλωσε, σχετικά, ο Πρόεδρος του Οργανισμού κ. Κώστας Γιαννόπουλος.

Η διαγωνιστική διαδικασία "Project Slam"

Το "Project Slam" αποτελεί μέρος των διήμερων εκδηλώσεων. Είναι η διαγωνιστική διαδικασία που ξεκίνησε την Άνοιξη του 2015 και ολοκληρώνεται στις 15 Σεπτεμβρίου 2015, μέσω της οποίας μόνο πέντε (5) από τα δεκατρία (13) έργα, που υπέβαλαν υποψηφιότητα, θα έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάσουν τα αποτελέσματά τους, σε ένα κοινό, που αναμένεται να ξεπεράσει τα 500 άτομα και που θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, υψηλόβαθμους αξιωματούχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και φυσικά την αρμόδια Επίτροπο για θέματα Περιφερειακής Πολιτικής, κα Corina Crețu. Βασική προϋπόθεση, για μια θέση στην τελική πεντάδα, αποτέλεσαν, τόσο τα επιτεύγματα των έργων στη διασυννοριακή περιοχή, όσο και η ξεχωριστή πρόταση των υποψηφίων, για την παρουσίαση των επιτευγμάτων των έργων τους, κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού.

Δείτε τους πέντε υποψήφιους, που θα λάβουν μέρος στον τελικό του Project Slam, εδώ.

Ανάμεσα στα κύρια επιτεύγματα του έργου INTERSY

συμπεριλαμβάνονται:

- 13.914 εξετάσεις προληπτικής ιατρικής, σε 3.616 παιδιά.
- Σεμινάρια Βασικής Υποστήριξης της ζωής και Χρήσης Αυτόματου Εξωτερικού Απινιδωτή, BLS/AED, σε 270 επαγγελματίες και εθελοντές, που σχετίζονται με την παροχή φροντίδας και υπηρεσιών υγείας σε παιδιά.
- Ανάπτυξη κέντρων υποστήριξης οικογενειών σε κρίση.
- Ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Γραμμής, για τα εξαφανισμένα παιδιά 116000 και της Πλατφόρμας Ευρωπαϊκής Συνεργασίας για τις Εξαφανίσεις Παιδιών (ECAAS).
- Προώθηση του Κέντρου Νοτιοανατολικής Ευρώπης, για τα Εξαφανισμένα και υπό Εκμετάλλευση Παιδιά (SEEC).

• Προμήθεια εξοπλισμού και οχημάτων, για την υποστήριξη των δράσεων προληπτικής ιατρικής, καθώς και του Κέντρου Στήριξης του Οργανισμού «Το Χαμόγελο του Παιδιού» στην Θεσσαλονίκη.

Προωθητικό υλικό: videos & brochure (EN)

Με πρωταγωνιστή την κεντρική φιγούρα του ελληνικού Θεάτρου Σκιών, τον Καραγκιόζη, το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας "Ελλάδα-Βουλγαρία 2007-2013» και το έργο INTERSYC διεκδικούν την πρώτη θέση.

<http://we24.gr/2015/09/to-chamogelo-tou-pediou-vraveve-te-stin-evropi/>

ΠΗΡΑΜΕ ΤΗΝ 1Η ΘΕΣΗ!!!

Στο διαγωνισμό project Slam, για τα 25 χρόνια Interreg, με πρωταγωνιστή την κεντρική φιγούρα του ελληνικού Θεάτρου Σκιών, τον Καραγκιόζη, το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας "Ελλάδα-Βουλγαρία 2007-2013» και το έργο INTERSYC, που ήταν μία από τις 5 υποψηφιότητες που παρουσίασαν τα αποτελέσματά τους, σε ένα κοινό, που ξεπέρασε τα 500 άτομα και που περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, υψηλόβαθμους αξιωματούχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και, φυσικά, την αρμόδια Επίτροπο για θέματα Περιφερειακής Πολιτικής, κα Corina Crețu, αναδείχθηκε ΠΡΩΤΟ.

Βασική προϋπόθεση, για μια θέση στην τελική πεντάδα, αποτέλεσαν, τόσο τα επιτεύγματα των έργων στη διασυνοριακή περιοχή, όσο και η ξεχωριστή πρόταση των υποψηφίων, για την παρουσίαση των επιτευγμάτων των έργων τους, κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού.

Περισσότερα για τον διαγωνισμό αλλά και το πρόγραμμα Intersyc στο παρακάτω link:

<http://www.hamogelo.gr/4-1/2603/Protia-gia-To-Xamogelo-toy-Poidiioy-koi-to-ergo-INTERSYC-me-drash-gia-ta-poidia-sthn-Ellada-koi-th-Voylgaria-koi-paroyysiasth-ton-Karagkiozh->

Η ιδέα του «Χαμόγελου του Παιδιού» να χρησιμοποιήσει το ελληνικό Θέατρο Σκιών, για να παρουσιάσει τα επιτεύγματά του, στο πρόγραμμα Intersyc στο Interreg25, που έγινε στο Λουξεμβούργο, στις 15 και 16 Σεπτεμβρίου 2015, είχε, από την πρώτη στιγμή, το σπóρο της επιτυχίας.

Μέσα σε ένα δεκάλεπτο, ο

Καραγκιόζης, με τη δική του γλώσσα, ο Διονύσιος εφαρμόσε τις γνώσεις του, στις πρώτες βοήθειες, αυτές που έμαθε στα σεμινάρια BLS, ο Μπαρμπαγιώργος «έπεισε» τον Καραγκιόζη να πάει την οικογένειά του, στο Κέντρο Στήριξης Οικογένειας και Παιδιού, η Αγλαΐα και τα κολλητήρια παρέλασαν, χορεύοντας (... σαράντα το βερίκοκο...) καλοντυμένοι για πρώτη φορά (!) στην ιστορία του Θεάτρου Σκιών και ο Καραγκιόζης με τον Χατζηαβάτη χόρεψαν το χασαποσέρβικο, πίσω και μπροστά από τον μπερντέ.

Το κοινό (Αγγλοι, Γάλλοι, Πορτογάλοι...), στελέχη και υπάλληλοι της Ε.Ε., μας αποθέωσαν. Και στο τέλος, αφού είδαν και τις άλλες παρουσιάσεις (Κροάτες, Γερμανοί, Ούγγροι κλπ.), ψήφισαν tele voting και αποφάσισαν αυτό που περιμέναμε. Πρώτοι!

Η παράσταση, που προβαλλόταν, ταυτόχρονα, σε γιγαντοοθόνες, είχε υπέρτιτλους, στα Αγγλικά (Η Αριάδνη, εκτός από σύζυγο, σύντροφος και βοηθός караγκιόζοπαίχτη, έγινε και μεταφράστρια), η Βάσω του Χαμόγελου κι η Μαρία του Intersyc συγχρόνισαν τέλεια μουσικές και υπέρτιτλους, η Αναστασία του Intersyc οργάνωσε τα ΠΑΝΤΑ, ο Δημήτρης του Χαμόγελου πρόσφερε απεριόριστα.

Με τέτοια βοήθεια, όποιος караγκιόζοπαίχτης και να ήταν στη θέση μου, θα είχε την ίδια και μεγαλύτερη επιτυχία. Απλώς εμένα μου «έκατσε». Είπαμε, ο Αγάπιος Αγαπίου, που δέχτηκε πρώτος την πρόταση, την έκανε πάσα στον Οδυσσέα Κανλή. Και ο Οδυσσέας μου έκανε την ασίστ. Μου δάνεισε και τα σκηνικά του. Τους ευχαριστώ όλους, από καρδιάς.

Το βαρύ έπαθλο (κυριολεκτώ με το «βαρύ») θα στολίζει τα γραφεία του Χαμόγελου. Ο Καραγκιόζης, ξανά στην παράγκα του, θα αναπολεί τους γεμάτους μπουφές, στα διαλείμματα του συνεδρίου. «Βάλε σάλτσα, βάλε κεφτέδες. Τη σαμπάνια, please!»

«Για το λάβαρο»

Με αφορμή τη γιορτή
του προστάτη των
καραγκιοζοπαιχτών
Αγίου Φανουρίου

(27 Αυγούστου)

Με αφορμή την ανάρτηση στην ομάδα Facebook του Σωματείου για την 27η Αυγούστου, εορτή του προστάτη των караγκιοζοπαιχτών Αγίου Φανουρίου και τη δημοσίευση της ιστορικής φωτογραφίας με το κλεμμένο λάβαρο, σημειώθηκαν οι παρακάτω επισημάνσεις από το επίτιμό μέλος Μιχάλη Ιερωνυμίδα και τον πρώην αντιπρόεδρο Άθω Δανέλλη:

Athos Danellis Για τους νεότερους και την Ιστορία: Η ιδέα της δημιουργίας ενός πιστού αντιγράφου του χαμένου λαβάρου τριγύριζε χρόνια στο μυαλό μου. Υλοποιήθηκε την περίοδο που ήμουν αντιπρόεδρος του

Σωματείου, αρχές της δεκαετίας του 2000. Η έρευνα μού πήρε αρκετό καιρό. Είχα καταγράψει ήδη πολύτιμα στοιχεία από συζητήσεις με τον Αργύρη Θούγα, που είχε ζήσει το Σωματείο από τη γέννησή του, από τον Γιώργο Χαρίδημο, τον Αβραάμ και τον Μανώλη Ματζουράνη. Συγκέντρωσα νέες πληροφορίες, μιλώντας με τον Βάγγο, τον Μάνθο, τον Ευγένιο Σπαθάρη, τον Μίμη Ασπιώτη, τον Ορέστη και τον Γιάνναρο, μια και οι γνωστές δημοσιευμένες φωτογραφίες και ορισμένες ακόμη, που είχα στην κατοχή μου, άφηναν αρκετά κενά -το χρώμα και το είδος του υφάσματος, τις ακριβείς διαστάσεις, τις λεπτομέρειες της εικόνας του Αγίου Φανουρίου και άλλα. Τη μελέτη του υλικού, το σχεδιασμό και την ολοκλήρωση του αντίγραφου έκανε ο Μιχάλης Ιερωνυμίδης, με εξαντλητική λεπτομέρεια, ορθά επιμένοντας να κρατηθούν ακόμη και οι ατέλειες, που εντοπίστηκαν στο πρωτότυπο. Η αγιογράφος Κωνσταντίνα Λυμπέρη, ακολουθώντας πιστά τις οδηγίες, ανέλαβε την κατασκευή του λαβάρου και φιλοτέχνησε την εικόνα του Αγίου. Το αντίγραφο παρουσιάστηκε στην τότε ετήσια Γενική Συνέλευση και φυλάσσεται στα γραφεία του Πανελληνίου Σωματείου Θεάτρου Σκιών. Εύχομαι ο προστάτης του Σωματείου που είναι και ο αρμόδιος, να φανερώσει εν καιρώ το πρωτότυπο από εκεί που το κρατούν καταχωνιασμένο οι ασεβείς μπαγάσες που το εξαφάνισαν. Χρόνια πολλά σε όλους, υγεία και καλές δουλειές!

Μιχάλης Ιερωνυμίδης Πολύ σωστό το κείμενο του Άθω Δανέλλη, για τη χάρη σε αυτόν αναπαραγωγή του χαμένου λαβάρου, σε πιστό αντίγραφο και όχι απλή απομίμηση του παλαιού.

Επί τη ευκαιρία, θέλω να παρατηρήσω ότι αφού πια το λάβαρο δεν πρόκειται να παρελάσει, μήπως θα έπρεπε να αναρτάται σε κάποιον τοίχο, τουλάχιστον στις εορταστικές εκδηλώσεις του σωματείου;

Γίνε μέλος του Σωματείου, με ένα “κλικ”!

Κάνοντας ηλεκτρονική αίτηση στο:

<http://www.karagkiozis.com/somateio/>

1940

“Ο Μεγάλος δικτάτωρ”

Μια ταινία, που δεν πρέπει να υπάρχει άνθρωπος, που να μην την έχει δει!

<http://free-ebooks.gr/en/video/%CE%BF-%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%84%CE%AC%CF%84%CF%89%CF%81-%CF%84%CE%B1%CE%B9%CE%BD%CE%AF%CE%B1>

«Ο Μεγάλος δικτάτωρ» (1940) είναι η πρώτη ομιλούσα και ηχητική ταινία του **Τσάρλι Τσάπλιν**, δεκατρία χρόνια μετά την εισαγωγή του ήχου στις ταινίες. Είναι μια ανελέητη πολιτική σάτιρα για την άνοδο του Χίτλερ και του ναζισμού. Η ταινία απαγορεύτηκε από τους **Χίτλερ**, **Μουσολίνι** και **Φράνκο**, ενώ ήταν υποψήφια για **5 Όσκαρ**. Η σκηνή που ο Τσάπλιν χορεύει μπαλέτο με την υδρόγειο, θεωρείται σήμερα μια από τις σημαντικότερες στιγμές της κινηματογραφικής ιστορίας, ενώ η ομιλία του κεντρικού ήρωα, στο τέλος της ταινίας,

όπου ο δημιουργός, έμμεσα, εκφράζει το όραμά του για την ανθρωπότητα, επίσης μνημονεύεται για το ανθρωπιστικό της μήνυμα. Ο Τσάπλιν είχε την ιδέα για τη δημιουργία της ταινίας, όταν ένας φίλος του επισήμανε τη φυσική ομοιότητά του με τον Χίτλερ. Όταν έμαθε για την εθνικιστική και ρατσιστική πολιτική του, εκμεταλλεύτηκε την ομοιότητά τους, ως πηγή έμπνευσης, για να του «επιτεθεί». Αρχισε να νιώθει όλο και πιο άβολα μιμούμενος τον Χίτλερ, όσο μάθαινε για τις εξελίξεις στην Ευρώπη. Η παραγωγή της ταινίας ξεκίνησε το **1937**, όταν ακόμα δεν υπήρχαν πολλοί που πίστευαν πως ο ναζισμός συνιστούσε απειλή, ενώ το φιλμ κυκλοφόρησε το **1940**, λίγο πριν η Αμερική μπει στο **Β' Παγκόσμιο Πόλεμο**. Όταν κυκλοφόρησε η ταινία, ο Χίτλερ απαγόρευσε την προβολή της σε όλες τις κατεχόμενες χώρες. Περίεργος, όμως, ο ίδιος για το φιλμ, παρήγγειλε μια κόπια μέσω Πορτογαλίας. «Θα έδινά τα πάντα, για να μάθω τι σκέφτηκε για την ταινία», δήλωνε ο Τσάπλιν. Αργότερα, σημείωνε πως αν γνώριζε την αληθινή διάσταση της ναζιστικής θηριωδίας, «δεν θα μπορούσε να αστειευτεί με τη φονική της παράνοια». Στις **15 Οκτωβρίου του 1940**, έγινε η πρεμιέρα της ταινίας.

Η ομιλία του Τσάρλι Τσάπλιν, στον επίλογο της ταινίας:

«Λυπάμαι, αλλά δεν θέλω να γίνω αυτοκράτορας. Δεν είναι δική μου υπόθεση. Δεν θέλω, ούτε να βασιλέψω, ούτε να κατακτήσω κανέναν. Θα ήθελα να βοηθήσω όλον τον κόσμο, αν μπορούσα. Εβραίους, χριστιανούς, μαύρους, λευκούς. Όλοι επιθυμούμε την αλληλεγγύη, αυτή είναι η φύση των ανθρώπων. Να ζούμε με την ευτυχία των άλλων, και όχι με τη δυστυχία τους. Δεν θέλουμε, ούτε να μισούμε, ούτε να περιφρονούμε.

Στον κόσμο αυτόν, υπάρχει χώρος για τον καθένα. Η καλή γη είναι πλούσια και μπορεί να παρέχει για όλους. Η ζωή μπορεί να είναι ελεύθερη

και ωραία, αλλά χάσαμε αυτό το μονοπάτι. Η πλεονεξία δηλητηρίασε τις ψυχές των ανθρώπων, ανύψωσε τους φραγμούς του μίσους, μας καταδίκασε στη δυστυχία και στη σφαγή. Ορίσαμε την ταχύτητα, αλλά κλειστήκαμε στον εαυτό μας. Η εκμηχάνιση προσφέρει αφθονία, αλλά μας έχει αφήσει σε ένδεια. Η επιστήμη μάς έκανε κυνικούς, η ευφυΐα μας, σκληρούς και άξεστους. Σκεφτόμαστε πολύ και αισθανόμαστε ελάχιστα.

Περισσότερο και από τις μηχανές, χρειαζόμαστε την ανθρωπιά. Πιο πολύ από την επιδεξιότητα, χρειαζόμαστε την καλοσύνη και την ευγένεια. Χωρίς αυτές τις αρετές, η βία θα κυριαρχήσει στη ζωή και όλα θα χαθούν. Το αεροπλάνο και το ραδιόφωνο μάς έφεραν πιο κοντά. Η ίδια η φύση αυτών των εφευρέσεων διαλαλεί την καλοσύνη των ανθρώπων. Διαλαλεί την παγκόσμια αδελφοσύνη, την ενότητα όλων μας.

Ακόμα και αυτήν τη στιγμή, η φωνή μου φτάνει στα αυτιά εκατομμυρίων ανθρώπων, απελπισμένων γυναικών, παιδιών, που είναι θύματα ενός συστήματος που ξέρει μόνο να βασανίζει και να φυλακίζει αθώους ανθρώπους. Σε αυτούς που με ακούνε, λέω: Μην απελπίζεστε. Η τωρινή μας δυστυχία δεν είναι παρά το πέραςμα της πλεονεξίας και της σκληρότητας εκείνων που φοβούνται την πρόοδο του ανθρώπου. Το μίσος των ανθρώπων θα περάσει και οι δικτάτορες πεθαίνουν! Και η δύναμη, που αφαίρεσαν από το λαό, θα επιστρέψει σε αυτόν, ξανά. Όσο οι άνθρωποι πεθαίνουν, η ελευθερία δεν θα αφανιστεί ποτέ!

Στρατιώτες! Μην υπακούτε στους αγροίκους, που σας περιφρονούν και σας σκλαβώνουν, που σας δυναστεύουν τις ζωές. Ανθρώπους, που σας λένε τι να κάνετε, τι να σκεφτείτε και τι να νιώσετε! Που σας μεταμορφώνουν σε κοπάδι, σε κρέας για τα κανόνια. Μην υποχωρείτε, μπροστά σε αυτά τα εκφυλισμένα όντα, στους εγκέφαλους και τις καρδιές των μηχανών! Δεν είστε ούτε μηχανές, ούτε κοπάδι, είστε άνθρωποι! Φέρετε την αγάπη της ανθρωπότητας, μέσα στις καρδιές σας, δεν μισείτε! Μόνο, όσοι στερήθηκαν την αγάπη μισούν! Οι στερημένοι και οι αφύσικοι!

Στρατιώτες! Μην αγωνίζεστε για τη σκλαβιά, αγωνιστείτε για την ελευθερία! Ο άγιος Λουκάς στο 17ο κεφάλαιο γράφει: «Το βασίλειο του Θεού είναι μέσα στον άνθρωπο». Όχι σε έναν άνθρωπο, όχι σε μια ομάδα ανθρώπων, αλλά σε όλους τους ανθρώπους! Σε εσάς! Εσείς είστε ο λαός, που έχει τη δύναμη, να δημιουργεί τις μηχανές, να δημιουργεί την ευτυχία! Εσείς ο λαός, έχετε τη δύναμη να δημιουργήσετε την ευτυχία, να εμπνεύσετε μια όμορφη και ελεύθερη ζωή, να κάνετε αυτήν τη ζωή μια υπέροχη περιπέτεια!

Στο όνομα της δημοκρατίας, ας χρησιμοποιήσουμε αυτή τη δύναμη, ας ενωθούμε! Ας αγωνιστούμε για ένα καινούργιο κόσμο, με ευκαιρίες και δουλειά για όλους, μέλλον για τους νέους, ασφάλεια για τους ηλικιωμένους.

Με αυτές τις υποσχέσεις, οι αγροίκοι πήραν την εξουσία. Αλλά είπαν ψέματα! Δεν κράτησαν το λόγο τους! Ποτέ δεν θα το κάνουν! Οι δικτάτορες ελευθερώνουν τον εαυτό τους, αλλά υποδουλώνουν το λαό. Ο αγώνας μας είναι να κάνουμε πράξη αυτές τις υποσχέσεις! Να ελευθερώσουμε το λαό, να σπάσουμε τους εθνικούς φραγμούς, να καταργήσουμε την πλεονεξία, το μίσος και τη μισαλλοδοξία. Ας αγωνιστούμε για έναν κόσμο δικαίου, όπου η επιστήμη και η πρόοδος θα φέρουν ευτυχία σε όλους! Στρατιώτες! Στο όνομα της δημοκρατίας, ας ενωθούμε»!

Τα υπέροχα λόγια του Τσάρλι Τσάπλιν υπήρξαν πηγή έμπνευσης και για μια, υπό διαμόρφωση ακόμα, παράσταση για το νεοελληνικό Θέατρο Σκιών, όπως προαναγγέλθηκε, με την επιστημονική εργασία: «Μετανάστευση, Ρατσισμός και Νεοελληνικό Θέατρο Σκιών» (Ιούλιος 2007) του καραγκιοζοπαίχτη Θωμά Αθ. Αγραφιώτη. Για το έργο αυτό, βλέπε:

<http://www.inpatra.gr/kedek/theory.pdf>

«Μετανάστευση, Ρατσισμός και Νεοελληνικό Θέατρο Σκιών»

του Θωμά Αθ. Αγραφιώτη

1. Εισαγωγή

Αποτελεί κοινό τόπο στην έρευνα ότι η τέχνη, και ειδικότερα η τέχνη του Θεάτρου, είναι δυνατό να συμβάλει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στο δύσκολο και πολυσύνθετο έργο της εκπαίδευσης και κατ' επέκταση της Διαπολιτισμικής Αγωγής και της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες.

Στην ειδικότερη περίπτωση του Θεάτρου Σκιών μάλιστα, η Διαπολιτισμική Εκπαίδευση έχει να κερδίσει πολλά από τις οικουμενικές λαογραφικές διαστάσεις και την παιδαγωγική δυναμική της τέχνης αυτής, παρά το γεγονός ότι στη χώρα μας το νεοελληνικό Θέατρο Σκιών διακρίνεται από έναν ιδιαίτερο εθνικό χαρακτήρα.

Στο σημείο αυτό λοιπόν έγκειται το κεντρικό σημείο της παρούσας εισήγησης. Ειδικότερα, σκοπός μας είναι να δείξουμε το πώς μπορεί να αξιοποιηθεί η τέχνη του νεοελληνικού Καραγκιόζη στη χώρα μας μέσα από τη δημιουργία νέων έργων ειδικά διαμορφωμένων για τις ανάγκες της Διαπολιτισμικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

2. Μετανάστευση και Παραδοσιακός Καραγκιόζης

Στα πλαίσια μιας σύντομης ιστορικής διαδρομής, η πρώτη σχέση ανάμεσα στη Διαπολιτισμική Αγωγή και το Θέατρο Σκιών θα μπορούσε να εστιαστεί στον τρόπο με τον οποίο προσεγγίστηκε το φαινόμενο της μετανάστευσης από τον παραδοσιακό Καραγκιόζη κατά την περίοδο της μαζικής μετανάστευσης του πληθυσμού του ελληνικού κράτους προς τη Δύση (κυρίως στις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα).

Ήταν πολύ φυσικό οι παραστάσεις Θεάτρου Σκιών εκείνης της εποχής να αποτυπώσουν καλλιτεχνικά το παραπάνω ιστορικό φαινόμενο, κάτι που συνέβη και με την κατοπινή αποτύπωση του ελληνικού μεταναστευτικού κινήματος στις ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου από το 1950 και εξής.

Οι καραγκιοζοπαίχτες παρουσίασαν αρκετές παραστάσεις που αντλούσαν τη θεματική τους από τη μετανάστευση του ελληνικού λαού προς την Αμερική. Τέτοιες παραστάσεις έγραψε και ερμήνευσε ο καραγκιοζοπαίχτης Ντίνος Θεοδωρόπουλος, ο οποίος είχε μεταναστεύσει κατά τις αρχές του Εικοστού αιώνα στις Η.Π.Α., όπου και δραστηριοποιήθηκε καλλιτεχνικά με μεγάλη επιτυχία, πριν επιστρέψει στην Πάτρα.

3. «Ο Καραγκιόζης στο Καστιγγάρι»

Μία από τις πιο αντιπροσωπευτικές παραστάσεις με θέμα τη μετανάστευση διασώζεται σε ηχογράφιση του 1927. Πρόκειται για την ιστορία «Ο Καραγκιόζης στο Καστιγγάρι». Στο έργο αυτό, ο Καραγκιόζης και ο Μπαρμπαγιώργος βρίσκονται στο Καστιγγάρι, το διάσημο τότε νησάκι έξω από τη Νέα Υόρκη, που αποτελούσε τον τόπο υποδοχής και ελέγχου των μεταναστών.

Μέσα από μια σειρά λεκτικών παρερμηνειών και διασκεδαστικών επεισοδίων, ο τετραπέρατος Καραγκιόζης καταφέρνει με πανέξυπνο τρόπο να περάσουν από τον έλεγχο των υπαλλήλων μετανάστευσης, ποντάροντας στην αφέλεια του αγαθού ορεσίβιου Μπαρμπαγιώργου. Παραθέτουμε, στη συνέχεια, ένα απομαγνητοφωνημένο απόσπασμα από το συγκεκριμένο έργο, με βάση το σχετικό κείμενο από το βιβλίο του Θανάση Φωτιάδη, Καραγκιόζης ο Πρόσφυγας: Ελληνικό Θέατρο Σκιών

(εθνογραφική έρευνα), εκδ. Gutenberg, Αθήνα 1977, σ. 394-395), αλλά και με την, τότε, ευγενική συγκατάθεση της κόρης του Ντίνου Θεοδωρόπουλου, της αξέχαστης Σοφίας Θεοδωροπούλου-Καλογερά (1945-2009):

«ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ. Έι, έι, έι! Σερ άφτερ! Σερ άφτερ!
ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΩΡΓΟΣ. Ωρέ εμένα κρέν'ς;
ΥΠ. Τι που κολ; Γιου λαίητ νόου! Σπηκ νόου!
ΜΠ. Τι μου λέει κιος, που του πηρ' ου διάουλος τον πατέρα του γιέρμου;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ. Ωρέ σάμπως ακούω τη φωνή του μπάρμπα μου. Μπαρμπαγιώργοο!
ΜΠ. Α! Κύργιελέησον! Ουρέ δεν έχω λ'βαν' να λ'βανιστώ μωρέ! Ου Καραγκιόζ'ς είσι συ μωρέ;
ΚΑΡ. Ναι μπάρμπα!
ΜΠ. Ωι μανούλα μ'! Τι κάνεις συ εδώ μωρέ;
ΚΑΡ. Να, δουλεύω εδώ μπάρμπα στο Καστιγγάρι, και βγάνω τους μετανάστες όζω στη Ν. Υόρκη!
ΥΠ. Έι λέσεν χιρ, κόμεν χίαρ! Γωτς γιορ ναίημ;
ΚΑΡ. Μάν ναίημ ις Καραγκιόζης Καραγκιοζογκάπαγκούπα!
ΥΠ. Καραγκιόζης Καραγκιοζοπαπαπούμπα;
ΚΑΡ. Γιεσ σερ.
ΥΠ. Γουάτ ις δη ναίημ οφ δετ; Χουώς ις δη ναίημ;
ΚΑΡ. Πώς σε λένε μπάρμπα;
ΜΠ. Γιώργο Μπλασάρα!
ΚΑΡ. Ις ναίημ ις Γιώργος Μπλασάρας.
ΥΠ. (Ρωτάει ακαταλαβίστικα).
ΚΑΡ. Πώς γράφεσαι μπάρμπα;
ΜΠ. Διεν ξέρου καλό μ'.
ΚΑΡ. Δις ο νοτ.
ΥΠ. Πεσ του Ις κομ ιλ φο!
ΚΑΡ. Γιατί ήρθες εδώ μπάρμπα; Σε ποιον ήρθες εδώ;
ΜΠ. Ήρθα να πιάσω δουλειά καλό μ'.
ΚΑΡ. Τι δουλειά;
ΜΠ. Να φυλάω πρόβατα.
ΚΑΡ. Για τσοπάνης ήρθες εδώ;
ΜΠ. Ναι ρε.
ΚΑΡ. Χα, χα. Άκου τσομπάνης στην Αμερική. Έλα δω μπάρμπα. Θα σε βγάλω και θα σε πάω στη Νέα Υόρκη. Θα σου δώσω γω δουλειά.
ΜΠ. Τι δουλειά θα μου δωκ'ς;
ΚΑΡ. Έχω δυο κάρα μπάρμπα. Θα στο

γιομίσω το ένα μπανάνες και θα πουλάς στο δρόμο.
ΜΠ. Μα διεν ξέρου εγγλέζικα καλό μ'.
ΚΑΡ. Ας μην ξέρεις. Όποιος σε ρωτάει θα λες «Τρι, φορ, φάι».
ΜΠ. Ααα!
ΚΑΡ. Άντε πάμε μπάρμπα. Από δω έλα.
ΜΠ. Ιέλα δω καλό μ'. Τι είνι τούτο δω;
ΚΑΡ. Αυτό είναι το εμπόρευμα. Εφτούνο είναι οι μπανάνες.
ΜΠ. Ωρέ αυτούνα είναι μακρουλά λιμόνια λέου.
ΚΑΡ. Δεν είναι λεμόνια μπάρμπα, είναι μπανάνες. Κάτσε εδώ στη γωνία και γω στην άλλη να πουλάμε. «Τρι, φορ, φάι» να λες.
ΜΠ. Αχά. Τριφορφάι.
ΠΕΛΑΤΗΣ. Αι πεγκ γιορ πάρντον μίστερ.
Γουάτ ις δη ναίημ οφ δις στρητ;
ΜΠ. Τριφορφάι!
ΠΕΛ. Ντου νοτ αντερστάντ μη.
ΠΕΛΑΤΙΣΣΑ. Αι πεγκ γιορ πάρντον μίστερ.
Χουέρ ις δη «Μακ Κάλουμ οτέλ»;
ΜΠ. Τριφορφάι!
ΠΕΛΑΤΙΣΣΑ. Χελπ! Κραϊήζυ!
ΜΠ. Τριφορφάααι! Τριφορφάααι!
ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΑΣ. Έι γιου! Γκόου αν! Γκούου αν! Γκούου αν! Κηπ αν μούβιτ! Γκόου αν!
ΜΠ. Ωρε τι με σπρώχνει τούτος δω;
ΑΣΤ. Γκούου αν! Ντοντ μουβ!
ΜΠ. Μωρέ τι ειν' τούτος δω με την ξυλάρα;
ΚΑΡ. Είναι κλητήρας, μπάρμπα!
ΜΠ. Ωρέ με βαράει με του ζύλου ου λουμπουδύτ'ς! Μη συμπρώχν'ς! Ωρέ εμένα συμπρώχν'ς;
ΑΣΤ. Γκόου αν! Γκόου αν!
ΜΠ. Άει του πήρ ου διάουλους τον πατέρα!
Μ' τόσπασι του πόδ'! Ωρέ εμένα βαράς γέρμου;
Ωρέ στάσου να βγάλου του ζύλου να σ' αρχίσου! Να ωρέ, πάρι κι τουτ'! Παρ' κι κειν'! Να κι αυτήν!
ΚΑΡ. Βάρτου μπάρμπα! Βάρτου!
ΑΣΤ. Στάπ! Σταπ!
ΜΠ. Τι στασ' κρεν'ς; Ωρέ σου πειρ' ου διάολος τον πατέρα γέρμου.
ΚΑΡ. Χα, χα, χα!».

Σχετικά με την υπόθεση του παραπάνω έργου, σχολιάζει ο **Φωτιάδης**:

«Παρ' όλη την κωμικότητα της σκηνής, η κωμωδία αυτή κρύβει μέσα της ένα απ' τα μεγαλύτερα και πιο άγνωστα δράματα της Νεώτερης Ιστορίας μας. Το δράμα της

αιμορραγίας της μετανάστευσης προς την Αμερική στις αρχές του αιώνα μας, όταν το ένα τέταρτο του πληθυσμού της τότε Ελλάδας πήρε το δρόμο για τα μεταλλεία, τις σιδηροδρομικές γραμμές, τα λουστράδικα και τα εστιατόρια του Νέου Κόσμου.

Το Καστιγγάρι- απ' το αγγλικό Castle Garden- που στ' όνομά του και μόνον πάγωναν οι μετανάστες, ήταν ο πρώτος Μεταναστευτικός Σταθμός της Κυβέρνησης, στην πλατεία Μπάττερου του Μανχάταν, εκεί όπου ορθώνονται οι ουρανοξύστες. Εκεί πέρναγαν κάθε είδους εξέταση άνθρωποι απ' όλες τις φυλές του κόσμου- την "Ιερή Εξέταση" όπως την χαρακτηρίζουν οι ίδιοι- και παίρνονταν απόφαση για την είσοδο ή όχι στην Αμερική. Η δεύτερη περίπτωση ισοδυναμούσε με θάνατο σχεδόν. Απ' το 1903 ως το 1908, γύρω στις 50.000 Έλληνες άκουσαν αυτό το "Όχι" που τους έστελνε άφραγκους πίσω, σε μια πατρίδα όπου είχαν πουλήσει τα πάντα για να εξασφαλίσουν το εισιτήριο».

4. Μετανάστευση και Έντεχνο Θέατρο Σκιών

Το κοινωνικό φαινόμενο της μετανάστευσης απασχόλησε τη χώρα μας σε αρκετά έντονο βαθμό κατά τον Εικοστό αιώνα και συνεχίζει να την απασχολεί μέχρι και σήμερα. Τα σημερινά δεδομένα όμως έχουν πλέον αντιστραφεί. Η Ελλάδα από κράτος εξαγωγής μεταναστών (στις αρχές και τα μέσα του Εικοστού αιώνα) έχει μετατραπεί σήμερα σε κράτος υποδοχής μεταναστών (από το 1990 και εξής).

Το φαινόμενο αυτό έθεσε επί τάπητος το ζήτημα της οργάνωσης της Ελλάδας (και γενικότερα ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Ένωσης), που καλούνται να εντάξουν τους μετανάστες στους οικονομικοκοινωνικούς κόλπους τους μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες και χωρίς τον πιθανό κίνδυνο της εμφάνισης διακρίσεων και ρατσιστικών διαθέσεων.

Με άλλα λόγια, το ελληνικό κράτος καλείται (με αρκετή καθυστέρηση) να δώσει εξετάσεις για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπίσει δεκάδες χιλιάδες μεταναστών και κυρίως για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αποδείξει την πολλά υποσχόμενη ανεκτικότητα του απέναντι στο ξένο και το διαφορετικό. Πρόκειται για μια πολιτική που έχει ήδη απασχολήσει το δυτικό κόσμο από το 16ο κιόλας αιώνα.

Τα παραπάνω δεδομένα κάνουν επιτακτική τη διαμόρφωση μιας καινούργιας εκπαιδευτικής πολιτικής στη χώρα μας, όπως για παράδειγμα με την ανάπτυξη της «αντιρατσιστικής» εκπαίδευσης. Μέσα στα πλαίσια αυτά, θα επιχειρήσουμε να προσεγγίσουμε την περίπτωση της τέχνης του Καραγκιόζη, η γενικότερη αξιοποίηση της οποίας προβάλλεται στην εκπαίδευση ήδη από τη δεκαετία του 1960.

Σε γενικότερες γραμμές, το Θέατρο Σκιών μπορεί να συνδράμει στο χώρο της Διαπολιτισμικής Αγωγής μέσα από την παιδαγωγική δυναμική της κοινής γλώσσας των εικόνων, μέσα από την οικουμενική καταγωγή της τέχνης των σκιών (με την παγκόσμια λαογραφική διάστασή τους) και κυρίως μέσα από τη συγγραφή νέων έντεχνων έργων με σαφείς εκπαιδευτικούς-διαπολιτισμικούς στόχους.

Η παραπάνω προσπάθεια βέβαια θα ήταν δύσκολο να πραγματοποιηθεί μέσα από τη φόρμα των παραδοσιακών έργων του Καραγκιόζη, και ιδιαίτερα των ηρωικών έργων, στα οποία προβάλλεται έντονα το εθνικό στοιχείο με την απόλυτη αντίθεση των κατακτημένων Ελλήνων κόντρα στους Τούρκους κατακτητές.

Για το λόγο αυτό, θα ήταν καλό να αναζητηθούν κάπου αλλού «σεναριακές» ιδέες για την αξιοποίηση του Θεάτρου Σκιών στον τομέα της Διαπολιτισμικής Αγωγής. Οι ιδέες αυτές μπορούν να εντοπιστούν στο έντεχνο Θέατρο Σκιών, το οποίο αξιοποιώντας τις αρχές του παραδοσιακού Καραγκιόζη, αναζητεί νέες κατευθύνσεις και καινούργιους καλλιτεχνικούς προσανατολισμούς.

5. Η περίπτωση του ρατσισμού στο Έντεχνο Δράμα «Η Σωτηρία του Μετανάστη»

Η θεματική ιδέα της παράστασης που θα παρουσιάσουμε, πηγάζει από τις βασικές αρχές της αντιρατσιστικής εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα από την ειδικότερη πτυχή για την «αγωγή και την εκπαίδευση των παιδιών της πλειονότητας με στόχο την προστασία τους ή/και την απαλλαγή τους από αντιλήψεις και στάσεις που οδηγούν σε ρατσιστικές συμπεριφορές».

Ειδικότερα, το συγκεκριμένο έργο πραγματεύεται την αρνητική προδιάθεση των μελών της

πλειονότητας ενός πληθυσμού και των ατόμων που ασκούν εξουσία, σε βάρος προσώπων διαφορετικής ομάδας. Επιπροσθέτως όμως, η παράστασή μας (στα πλαίσια της παραδοσιακής φόρμας του Καραγκιόζη) «τολμά» να αναδείξει ως φορείς ρατσιστικών εκδηλώσεων αφενός την εξουσία του Πασά και αφετέρου τους πολίτες της πλειονότητας της χώρας μας, δηλαδή τους ίδιους τους Έλληνες.

Το παραπάνω εγχείρημά μας εντάσσεται μέσα στα πλαίσια μιας γενικότερης προσπάθειας για την αγωγή των παιδιών με σκοπό την αποδοχή του ξένου και του διαφορετικού (και εν προκειμένω του θύματος της ιστορίας που κατηγορείται άδικα), καθώς θεωρείται από πολλούς πως στην πατρίδα μας υπάρχει μια καθαρά θεωρητική, και ελάχιστα πρακτική, αντιμετώπιση του προβλήματος του ρατσισμού.

Σε σχέση με τη λογική αυτή, κεντρικός ήρωας του έργου (εκτός βέβαια από τον Καραγκιόζη), είναι ο μετανάστης Αρναούτ, δηλαδή ο Αλβανός. Ο ήρωας αυτός δεν υπάρχει στο νεοελληνικό Θέατρο Σκιών. Πρόκειται για φιγούρα που ανήκει στον Οθωμανικό Karagöz, δηλαδή για μια φιγούρα ενός μη «εθνικού» μπερντέ.

Κατά τη γνώμη μας, το Οθωμανικό Θέατρο Σκιών μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα θέατρο φύσει πολυπολιτισμικό, λόγω της πολυπολιτισμικότητας της ίδιας της αυτοκρατορίας, δηλαδή ως ένα θέατρο που διακρίνεται σαφώς από τους απογόνους του, όπως π.χ. από το καθαρά «εθνικό» Θέατρο Σκιών του νεοελληνικού κράτους.

Με άλλα λόγια, ο οθωμανικός μπερντέ αποτελείται από χαρακτηριστικούς τύπους που ανήκουν σε όλα τα γνωστά έθνη της τότε οθωμανικής αυτοκρατορίας, όπως ο Τούρκος, ο Έλληνας, ο Φράγκος, ο Λαζός, ο Κούρδος, ο Πέρσης, ο Άραβας, ο Εβραίος και ο Αλβανός. Ο τελευταίος λοιπόν μεταπηδά από τον οθωμανικό μπερντέ στο νεοελληνικό και αποτελεί τον έτερο πρωταγωνιστή της παράστασής μας.

Η φιγούρα αυτή, ως προς την ενδυμασία της, έχει δύο μορφές. Η μία είναι με φουστανέλα και η δεύτερη (δηλαδή αυτή με την οποία απεικονίζεται στο έργο μας) είναι με πουκάμισο, βράκα και ζωνάρι. Ως προς τη συμπεριφορά του, ο ίδιος ήρωας διακρίνεται από την «οθωμανική» επαναστατικότητα του σε στιγμές πολέμου.

Από την άλλη όμως, στις καθημερινές συναναστροφές του, ο Αλβανός είναι ένας αφελής και καλοσυνάτος άνθρωπος, αγράμματος, παράφωνος και με βαριά κωμική προφορά. Κηπουρός στο επάγγελμα, ο Αρναούτ δέχεται τα πειράγματα του Καραγκιόζη, αν και οι οργισμένες αντιδράσεις του συχνά δεν ελέγχονται εύκολα.

6. «Η Σωτηρία του Μετανάστη»

Η παράσταση που θα μας απασχολήσει εκτενώς στη συνέχεια, γράφτηκε από το συγγραφέα της παρούσας εισήγησης στις αρχές του Δεκέμβρη του έτους 2006 για τις ανάγκες αφενός του έντεχνου Θεάτρου Σκιών και αφετέρου για τις ανάγκες της Διαπολιτισμικής Αγωγής. Ο τίτλος του έργου είναι «Η Σωτηρία του Μετανάστη» και απαρτίζεται από δύο πράξεις, μία αλλαγή σκηνικών και δώδεκα φιγούρες.

Η παράσταση αυτή επρόκειτο να παιχτεί, το 2007, για λογαριασμό τηλεοπτικού σταθμού της Κοζάνης, κάτι που, όμως, δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, οι κύριοι πρωταγωνιστές της παράστασης αυτής είναι ο Καραγκιόζης και ο Αλβανός φίλος του. Με λίγα λόγια, το έργο πραγματεύεται την περιπέτεια ενός μετανάστη, του Αλβανού, ο οποίος κατηγορείται για κάτι που δεν έχει κάνει. Στην προσπάθεια για τη σωτηρία του, ο μόνος που θα τον βοηθήσει είναι ο Καραγκιόζης. Αναλυτικότερα:

Ο Καραγκιόζης μαζί με τον καλό φίλο του, το μετανάστη Αλβανό Αρναούτ, ετοιμάζονται

για ένα ταξίδι λίγων ημερών. Πριν φύγουν για το ταξίδι, ο Χατζηαβάτης συμβουλεύει τον Καραγκιόζη να αποφεύγει τις επικίνδυνες συναναστροφές με τους «ξένους», αλλά ο Καραγκιόζης τον αγνοεί και μένει πιστός στον Αλβανό φίλο του.

Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού όμως, ο αξιωματικός του Σαραγιού, ο Ταχήρ, τραυματίζεται σοβαρά από χτύπημα στο κεφάλι με μεταλλικό αντικείμενο. Οι υποψίες πέφτουν αμέσως στο νιόφερτο ξένο της πόλης, δηλαδή το μετανάστη Αρναούτ, εναντίον του οποίου εκδίδεται ένταλμα σύλληψης. Στερούμενος αποδείξεων, ο Πασάς προβάλλει ως μοναδικό επιχείρημά του την καταγωγή από ξένη χώρα του φερόμενου ως θύτη.

Επιστρέφοντας οι δύο φίλοι από το ταξίδι, βλέπουν έκπληκτοι τον αξιωματικό Πεπόνια να συλλαμβάνει τον Αρναούτ παρά τις διαβεβαιώσεις του Καραγκιόζη για την αθωότητά του και παρά το προβαλλόμενο άλλοθι της απουσίας τους στο ταξίδι. Επιπροσθέτως, αποδεικνύεται μάταιη η προσπάθεια του Καραγκιόζη να σώσει το φίλο του με έναν άκρως συγκινητικό λόγο του γύρω από τα γενικότερα δικαιώματα όλων των ανθρώπων ανεξαρτήτως φυλής, θρησκευματος και χρώματος.

Οι συντοπίτες του Καραγκιόζη τον κατηγορούν για τη στάση του υπέρ του ξένου, ενώ οι αρχές του Σαραγιού οδηγούν το φερόμενο ως ένοχο στον τόπο της εκτέλεσης. Ο συγκινητικός λόγος του Καραγκιόζη υπέρ του φίλου του μένει χωρίς αντίκρισμα, ενώ για αντίποινα ο Πεπόνιας τον ξυλοφορτώνει και τον αφήνει αναίσθητο.

Ο λιπόθυμος Καραγκιόζης βλέπει σαν όραμα έναν άγγελο να του αποκαλύπτει την αλήθεια και την πραγματική αιτία τραυματισμού του Ταχήρ, ο οποίος τελικά είχε χτυπηθεί από ζώο. Χωρίς να χάσει χρόνο, ο Καραγκιόζης τρέχει στον τόπο εκτέλεσης του Αρναούτ και τον σώζει

κυριολεκτικά την ύστατη στιγμή.

Μέσα από την παραπάνω υπόθεση, το έργο θέλει να πετύχει δύο σκοπούς:

α) να καταδείξει μία από τις πολλές μορφές εμφάνισης του ρατσισμού που είναι οι αρνητικές στάσεις και αντιλήψεις και η γενικότερη αρνητική συμπεριφορά της πλειοψηφίας και της εξουσίας σε βάρος μιας ορισμένης ομάδας του πληθυσμού και β) να παρουσιάσει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπίζεται ο ξένος από τη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, η οποία φαίνεται να διακρίνεται από συναισθήματα ξενοφοβίας. Η συγκεκριμένη επιθυμητή αντιμετώπιση του ξένου σκιαγραφείται στο λόγο του Καραγκιόζη που παρατίθεται στο ακόλουθο απόσπασμα της παράστασης:

«ΠΕΠΟΝΙΑΣ. Τι θέλεις εδώ,

Καραγκιοζόπουλε;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ. Πρέπει να αφήσετε

ελεύθερο τον Αρναούτ.

ΠΕΠ. Τι λες βρε χαμάλαρε! Είσαι στα σωστά σου; Η διαταγή του αφέντη πρέπει να εκτελεστεί και ο δολοφόνος θα εκτελεστεί.

ΠΑΣΑΣ: Τι συμβαίνει εδώ; Γιατί διαμαρτύρεσαι, Καραγκιοζόπουλε;

ΚΑΡ. Πασά μου, η απόφασή σου είναι άδικη. Σκοτώνεις έναν αθώο. Αφού δεν έχεις αποδείξεις ότι ο Αρναούτ πήγε να σκοτώσει τον Ταχήρ.

ΠΑΣ. Και τότε ποιος είναι ο ένοχος, αν δεν είναι αυτός ο ενοχλητικός Αλβανός που αναστάτωσε την φιλήσυχη περιοχή μας; Αυτός ο ξένος που μοιάζει με τη μύγα μες στο γάλα; Αυτός ο αλλοδαπός μετανάστης που εγκαταστάθηκε με το έτσι θέλω ανάμεσά μας;

ΚΑΡ. Μιλάτε έτσι για έναν άνθρωπο που έχει δουλέψει για όλο τον κόσμο της πόλης μας με πενιχρό μεροκάματο; Τόσους πολίτες έχει εξυπηρετήσει. Τόσες δουλειές έχει κάνει. Έχει φάει μερόνυχτα στα ξένα χωράφια, όπου τον πληρώνανε με το τίποτα. Και τώρα όλοι αυτοί τον ξέχασαν και θέλουν το κακό του; Πασά μου, έχω ζήσει κι εγώ τη μετανάστευση και ξέρω. Όπως έζησα και την προσφυγιά του Εικοσιδύο.

ΠΑΣ. Η γενική κατακραυγή ζητεί την τιμωρία του. Φωνή λαού, οργή Θεού...

ΚΑΡ. Για ποιους μιλάτε, Πατσά μου;

ΠΑΣ. Άκουσε τις φωνές των πολιτών που διαμαρτύρονται στο Σαράι.

ΝΙΟΝΙΟΣ. Να τον αβιζάρετε τσι τζελοτσία το

χαρχαμουριομούρη τον Αρναούτ. Να τον κογιονάρετε πα να πει. Να του βάλετε μουζαριόλα δελέγκου. Να του κοντραστάρετε για το σκόρσο και το σπαβέντο που μας έδωκε πα να πει.

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ. Χειρότερα από ισόβια του αζίζουν του ασχημάντρα. Ουίτ, μαμά μου.

ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ. Θάνατος ρε. Αυτό ζητάν οι μάγκες και η αφεντιά μου ο λέων της Νεμέας.

ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΩΡΓΟΣ. Άιμανούλαμ! Αυτούνους ο θεουμπαίχτης ου Καραγκιόζ τον υποστηρίζ μαθές. Άμα τουν τσακώσ, θα τουν αφαλοκόψου τουν έρμου. Αλλά μαθές, δε θα υποστηρίζ ου λύκους του τσακάλ; Κρίμας, ανηψίδ' μ, για σιένα.

ΠΑΣΑΣ. Ακούς, Καραγκιοζόπουλε. Το κοινό αίσθημα ζητεί την τιμωρία του Αρναούτ και είναι έτοιμο να στραφεί εναντίον σου. Τι έχεις να πεις για όλα αυτά;

ΚΑΡ. Πασά μου, άκουσε τουλάχιστον και τη δική μου επιχειρηματολογία. Γνωρίζεις καλά ότι ο Αρναούτ ήταν μαζί μου κάποιες μέρες για ταξίδι. Αυτό είναι το άλλοθί του.

ΠΑΣ. Τον είδαν να τριγυρίζει εδώ γύρω πριν το έγκλημα. Άσε λοιπόν τα ψεύτικα άλλοθι.

ΚΑΡ. Και συ πιστεύεις κάποιους που ίσως λένε ψέματα γιατί έχουν το σκοπό τους. Όμως πέρα από τα άλλοθι που λες, άκουσε και τούτα. Όσα θα πω δεν ισχύουν μόνο για το φίλο μου, αλλά ισχύουν και για κάθε αδύναμο άνθρωπο σε τούτη τη γη.

ΠΑΣ. Λέγε, γρήγορα, να τελειώνουμε! Ο χρόνος κυλά!

ΚΑΡ. Εγώ δε θέλω να κυβερνώ. Θέλω να τους βοηθώ όλους. Όλοι θέλουμε κατά βάθος να βοηθούμε τους συνανθρώπους μας. Αυτό θα πει άνθρωπος. **Θέλουμε να ζούμε όλοι μαζί ευτυχισμένα, χωρίς να μισούμε ο ένας τον άλλο. Στη γη υπάρχει χώρος για όλους. Η γη είναι πλούσια για όλους, μα χάσαμε το δρόμο για την Ομορφιά και την Ανθρωπιά.** Η απληστία δηλητηρίασε τις ψυχές μας. Μας οδήγησε στη δυστυχία και την αιματοχυσία. Αναπτύξαμε τις επιστήμες, παγιδεύοντας τους εαυτούς μας. Οι μηχανές της αφθονίας μάς άφησαν στερημένους. Η γνώση μάς έκανε κυνικούς. Περισσότερο από τις μηχανές όμως χρειαζόμαστε ανθρωπιά. Περισσότερο από την εξυπνάδα, ζητάμε την καλοσύνη. Χωρίς αυτά η βία θα πνίξει τη ζωή και όλα θα χαθούν. Αεροπλάνο και τηλεόραση μάς έφεραν πιο κοντά και γι' αυτό θα 'πρεπε να είχαμε παγκόσμια αδελφοσύνη. Η φωνή μου μπορεί να φτάσει σε εκατομμύρια δυστυχισμένους ανθρώπους, θύματα ενός συστήματος που βασανίζει αθώους. Πρέπει όμως να μην απελπιζόμαστε. Η δυστυχία είναι προϊόν της απληστίας, αλλά η ελευθερία κι η ανθρωπιά δε θα χαθούν. Μην περιφρονείτε τους άλλους. Μην μετατραπείτε σε αναίσθητα κτήνη. Μην αφήσετε να σας παρασύρουν στον αργό θάνατο της ανθρωπότητας. Έχετε όλοι αγάπη στην καρδιά, ώστε να μη μισείτε. Αγωνιστείτε για την ελευθερία όλων των ανθρώπων, όπως και η Βασιλεία του Θεού είναι για όλους τους ανθρώπους. Έχουμε τη δύναμη να κάνουμε τη ζωή καλύτερη. Στο όνομα της Δημοκρατίας, ας ενωθούμε με αυτή τη δύναμη. Ας αγωνιστούμε για έναν καλύτερο κόσμο, που θα προσφέρει σε όλους εργασία και ασφάλεια. Ας πολεμήσουμε αυτούς που σκλαβώνουν τους άλλους. Ας αγωνιστούμε για έναν κόσμο ελεύθερο. Ας καταργήσουμε τα σύνορα, την απληστία και το μίσος. Η επιστήμη και η πρόοδος ας μας οδηγήσουν στην ευτυχία. Ας ενωθούμε γι' αυτόν το σκοπό. **Τα σύννεφα ας διαλυθούν, ο ήλιος ας ξεπροβάλλει. Ο άνθρωπος ας υψωθεί πάνω από την απληστία και το μίσος. Η ψυχή μας ας πετάξει από το σκότος στο φως της ελπίδας, για ένα λαμπρό μέλλον που θα ανήκει σε όλους τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως χρώματος, φυλής ή θρησκείας».**

A black smartphone is shown from a front-facing perspective. The screen displays a home screen with a Google search bar at the top. Below the search bar is a large, ornate, vintage-style clock with Roman numerals. To the right of the clock is a woman with dark hair, wearing a dark, gothic-style dress with lace and fishnet stockings. The phone has a physical home button at the bottom center and three capacitive touch buttons (back, home, recent apps) on the left side of the bottom bezel. The status bar at the top shows the time as 4:20 and various icons for signal, battery, and connectivity. The background of the home screen is a dark, textured, and somewhat abstract design.

Στο εξώφυλλο του τεύχους 28 (Οκτώβρης 2009)
διαφημίζεται η κυκλοφορία του νέου τεύχους του περιοδικού
«Φαρφουλάς»:

«Το 11ο τεύχος του περιοδικού “Φαρφουλάς”, που κυκλοφορεί, είναι αφιερωμένο στον Καραγκιόζη και την αθάνατη τέχνη του Θεάτρου Σκιών. Το τεύχος συνοδεύει μία ειδική έκδοση της εφημερίδας του Σωματείου Θεάτρου Σκιών, “Ο μας”, με επιλογή κειμένων, έχουν δημοσιευτεί, κατά την ηλεκτρονική της εφημερίδας».

Καραγκιοζο-σταυρόλεξο ΛΥΣΗ τεύχους 93

Χ	Α	Τ	Ζ	Η	Μ	Ι	Χ	Α	Η	Λ
	Θ									
	Η									
	Ν									
Φ	Α	Σ	Ο	Υ	Λ	Η	Σ			
Ι										
Μ	Ο	Λ	Λ	Α	Σ					Μ
	Σ		Ε							Α
			Σ							Μ
			Β							Α
	Κ		Ο							Η
Κ	Α	Τ	Σ	Α	Ν	Τ	Ω	Ν	Η	Σ
	Τ									
Π	Α	Π	Α	Σ	Τ	Α	Θ	Η	Σ	
	Λ									
Γ	Ε	Ν	Ε	Ρ	Α	Λ	Η	Σ		
	Ι									
	Φ									
	Ο									
	Σ									

**Θέλετε να συμβάλλετε
στην οικονομική στήριξη του Σωματείου;**

**Μπορείτε να κάνετε κατάθεση
στην Τράπεζα Eurobank,**

Αριθμός λογαριασμού: **0026.0062.17.0200632294**

IBAN: GR0802600620000170200632294

NEO Καραγκιοζο-σταυρόλεξο

"Καραγκιόζης, ο αδικημένος της ζωής"

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

3. Βασίλης...: Ο πρώτος σκηνοθέτης της ταινίας

4. Έγραψε το διήγημα "Της τέχνης τα φαρμάκια", πάνω στο οποίο βασίζεται η ταινία

6. Μιχάλης...: Υποδύεται έναν από τους δύο βοηθούς του καραγκιοζοπαίχτη

8. Ερρίκος...: Ο δεύτερος σκηνοθέτης της ταινίας

9. Το όνομα του καραγκιοζοπαίχτη στο διήγημα του Βλαχογιάννη

11. Θανάσης...: Υποδύεται έναν από τους δύο βοηθούς του καραγκιοζοπαίχτη

12. Ηλίας...: Παραγωγός της ταινίας

ΚΑΘΕΤΑ

1. Η ταινία παρουσιάζει αποσπάσματα από το έργο του Θεάτρου Σκιών: "Ο Μέγας Αλέξανδρος και το καταραμένο..."

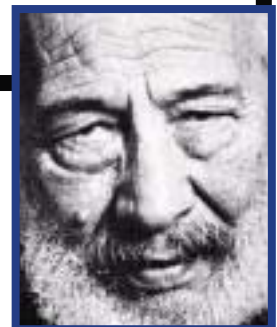
2. Υποδύεται τον καραγκιοζοπαίχτη Τρανό

5. Μίμης...: Καραγκιοζοπαίχτης, που βοήθησε στο γύρισμα της ταινίας

7. Ο καραγκιοζοπαίχτης Φούλιας του Βλαχογιάννη, σαν παραλλαγή ονόματος, ήταν ο καραγκιοζοπαίχτης Γιάννης...

10. Νίκος...: Υποδύεται έναν καραγκιοζοπαίχτη συνάδελφο του Τρανού

Η Τέχνη είναι μεγάλη. Θα την πλησιάσουμε με ευλαβεία και σεβασμό. Δεν έχουμε το δικαίωμα να την κατεβάζουμε στο αναστημά μας. Καρόλος Κουν

Ε' ΜΕΡΟΣ

